

NAJVEĆI U PRVIH 100

AKTUELNOSTI:

*Uspješan remont
TE "Pljevlja"*

str.
09.

OBJEKTIV:

*Crna Gora i dalje
najuspješnija, napredak
regiona veoma ograničen*

str.
15.

INTERVJU:

*Ana Keglović Horvat:
GDPR – obaveza i
dobra prilika*

str.
22.

AKTUELNOSTI:

04.

AKTUELNOSTI:
HE „PERUČICA“ U PRVIH
PET MJESECI 2018.GODINE
Rezultati za respekt

AKTUELNOSTI:

07.

AKTUELNOSTI:
JAVNA RASPRAVA U PLJEVLJIMA
Rekultivacija deponije “Maljevac”
biće završena 2024. godine

SINDIKALNE AKTUELNOSTI:

36.

SINDIKALNE AKTUELNOSTI:
IV REDOVNA SKUPŠTINA SOZ
Postignuto
jedinstvo sindikata

SADRŽAJ:

- 04. AKTUELNOSTI**
HE „Peručica“ u prvih pet mjeseci 2018.godine
Rezultati za respekt
- 06. AKTUELNOSTI**
HE „Piva“
Tender za drugi agregat do kraja juna
- 07. AKTUELNOSTI**
Javna rasprava u Pljevljima
Rekultivacija deponije “Maljevac” biće završena
2024. godine
- 09. AKTUELNOSTI**
Direktor TE “Pljevlja”, Vladimir Šestović, zadovoljan
kvalitetom odrađenih poslova
Remont uspješan
- 10. AKTUELNOSTI**
Potpisan Memorandum o razumijevanju
Početak izrade projekta vjetroparka “Gvozd”
- 11. DRUGI PIŠU**
Dnevne novine
Branu na komarnici gradiće 1.000 Radnika

- 13. DRUGI PIŠU**
Za EPCG ima interesovanja, ali nije nužda prodavati kompaniju
- AKTUELNOSTI**
14. Projekat „100 najvećih u Crnoj Gori“
I EPCG među dobitnicima
- OBJEKTIV**
15. Izvještaj o monitoringu za električnu energiju u
zapadnobalkanskoj šestorci (WB6)
Crna Gora i dalje najuspješnija, napredak regiona veoma
ograničen
- 17. CRNA GORA**
- SNABDIJEVANJE**
18. OJ Snabdijevanje Nikšić
Stalan rast redovnih platiša
- CEDIS**
Osnovan Klub dobrovoljnih davalaca krvi
U prvoj akciji prikupljeno 30 jedinica
- 19. REGION**
Tekuće održavanje u skladu sa Planom
- 20. IZMEĐU DVA BROJA**
- INTERVJU**
22. Ana Keglović Horvat, konsultantkinja za
komunikacije i trenerica u oblasti online
marketinga i oglašavanja
GDPR – obaveza i dobra prilika intervju

SPORT I REKREACIJA:

39.

SPORT I REKREACIJA:

VELIKI USPJEH
EPCG odbranila titulu

PUTOPIRNA REPORTAŽA:

40.

REPORTAŽA:

APOLLONIA I VLORE
Iznenadjenjima nikad kraja

impressum

ELEKTROPRIVREDA

PREDSJEDNIK ODBORA DIREKTORA

Doko Krivokapić

IZVRŠNI DIREKTOR

Igor Noveljić

DIREKCIJA ZA LJUDSKE RESURSE

IZVRŠNI RUKOVODILAC

Predrag Krivokapić

SEKTOR ZA KORPORATIVNE

KOMUNIKACIJE

RUKOVODILAC

Rajko Šebek

rajko.sebek@epcg.com

SPECIJALISTA ZA INTERNU KOMUNIKACIJU

Mitar Vučković

mitar.vuckovic@epcg.com

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Miodrag Vuković

miodrag.vukovic@epcg.com

REDAKCIJA

Maja Todorović

maja.todorovic@epcg.com

Marko Burić

marko.buric@epcg.com

KOMPJUTERSKA OBRADA

DPC D.O.O. Podgorica

Adresa redakcije:

Ulica Vuka Karadžića 2 Nikšić

Tel/fax: 040/204-223

E-mail: list.epcg@epcg.com

Web site: www.epcg.com

Izdavač: Elektroprivreda

Crne Gore AD Nikšić

Tiraž: 1200

Štampa: Grafo group D.O.O.

Podgorica

STRUČNI PRILOG

Autor: Nikola Kosović dipl. građ. inž.

25. Male hidroelektrane u vodovodnim sistemima

28. REGION

29. SVIJET

ZANIMLJIVOSTI

Novi proizvod kompanije ABB
Energetski transformator s integrisanim
digitalnim mogućnostima

30.

LJUDI

Ana Grbović, specijalista inženjer za
monitoring sistema upravljanja u HE "Perućica"
"Inficirana" genom elektro inženjera

31.

DRUŠTVO

Donacija JU Gimnaziji "Slobodan Škerović"
Opremljena učionica

32.

DRUŠTVO

Potpisan ugovor za sezonu 2017/2018
EPCG i KSCG produžili saradnju

33.

DRUŠTVO

Nikšićki muzički festival
Lake fest od 9. do 11. a vugusta,
EPCG generalni sponzor

34.

SINDIKALNE AKTUELNOSTI

IV redovna Skupština SOZ
Postignuto jedinstvo sindikata35

36.

AKTUELNOSTI

Izmjene i dopune akta o organizaciji

37.

DRUŠTVO

HE "Perućica"
Preko 150 osnovaca posjetilo našu
hidroelektranu

38.

SPORT I REKREACIJA

EPCG odbranila titulu
Veliki uspjeh

39.

PUTOPIRNA REPORTAŽA

Apollonia i Vlore
Iznenadjenjima nikad kraja

40.

NAGRADA IGRA

"Budi u toku, budi u igri"

42.

AKTUELNOSTI

HE „PERUĆICA“ U PRVIH PET MJESECI 2018.GODINE

REZULTATI ZA RESPEKT

Mitar Vučković

Dragan Čizmović

Proizvodni plan za prvih pet mjeseci premašen 41,17 odsto i već ostvareno 81 odsto ukupne godišnje proizvodnje, projektovane Elektroenergetskim bilansom. Pored povoljne hidrologije odličnim proizvodnim rezultatima doprinijelo izuzetno zalaganje svih zaposlenih. U toku intezivne pripreme za rekonstrukciju pet malih hidroelektrana u sastavu „Peruće“, kao i revitalizaciju generatora i zamjenu blok transformatora, kapitalnih investicija ukupne vrijednosti blizu 10 miliona eura. Aktuelno i niz manjih, ali ne i manje značajnih projekata...

Početak 2018. godine jedan je od najuspješnijih proizvodnih perioda u našoj najstarijoj velikoj elektrani. Zahvaljujući snažnim dotocima Zete i punim akumulacijama, uz gotovo stoprocentnu pogonsku spremnost postrojenja, HE „Perućica“, za prvih pet mjeseci ove godine, zaključno sa 31.majom, crnogorskom elektroenergetskom sistemu isporučila je više od 745 miliona kWh električne energije. Proizvodni plan za ovaj period godine od 528 miliona kWh, premašen je, čak, 41,17 odsto i već sada ostvareno 81 odsto ukupne godišnje proizvodnje. Elektroenergetskim bilansom za 2018. godišnja produkcija HE „Peru-

ćica“ projektovana je na 920 miliona kWh električne energije.

Direktor HE „Perućica“, Dragan Čizmović, razloge za ovako dobre proizvodne rezultate pronalazi, prvenstveno, u odgovornom i krajnje profesionalnom odnosu prema poslu i radnim zadacima svih zaposlenih u Elektrani. -Moram da istaknem da su ovi rezultati ostvareni izuzetnim zalaganjem svih zaposlenih u HE „Perućica“ u dužem vremenskom periodu, kao i povoljnim hidrološkim prilikama, naglašava Čizmović.

Prema riječima Čizmovića, stručnost

i odgovornost zaposlenih u HE „Perućica“ do punog izražaja je došla i posljednjih nekoliko godina kada je „samo zahvaljujući dobrom i kvalitetnom tekućem održavanju opreme i postrojenja hidroenergetski sistem „Perućica“ uspijevao da ostvari maksimalne proizvodne rezultate, koji prevazilaze i najoptimističnija očekivanja upućenih“.

-Posljednjih 5-6 godina malo se vodilo računa o budućnosti i strateškom ulaganju u hidroenergetske objekte. Prioritet je bio samo nužno i tekuće održavanje. Kao posljedica takve politike imali smo jedan veliki proizvodni sistem koji je samo punim angažovanjem stručnih ekipa, zaposlenih i članova menadžmenta „Peruće“ uspijevao da da svoj maksimum. Međutim, dolaskom nove rukovodeće garniture u EPCG stvari su se potpuno promijenile. U vrlo kratkom vremenskom periodu uspjeli smo da realizujemo niz projekata i poslova veoma bitnih za siguran i nesmetan rad same elektrane. Tako je prošle godine između ostalog, zamijenjen igličasti i saniran tablasti zatvarač na zatvaračnici „Krupac“ te završen kapitalni remont velikog transformatora 125 MVA, a nabavljena je, montirana i puštena u funkciju oprema za mjerenje proizvedene energije na 110 kV nivou, ističe direktor Čizmović.

U našoj najstarijoj velikoj elektrani intezivno se pripremaju za projekat kapitalne rekonstrukcije generatora, kao i zamjenu pet trafo blokova - izuzetno važnih investicionih poduhvata, čija realizacija predstoji već naredne 2019. godine, a tu je i niz manjih, ali ne i manje značajnih investicija u proizvodne kapacitete u sklopu HE „Perućica“.

-Nedavno smo sa ATB „SEVER“ potpisali ugovor o revitalizaciji agregata br. IV i, trenutno, veoma smo angažovani

AKTUELNOSTI

na pripremnim aktivnostima kako bi se taj posao uspješno završio u periodu jul-septembar 2018. godine. Takođe, pripremili smo kompletnu tendersku dokumentaciju za izbor najpovoljnijeg ponuđača za izradu ldejnog projekta rekonstrukcije svih pet malih hidroelektrana (MHE), u vlasništvu EPCG, koje posluju u sastavu „Perućice“. Očekujem da ćemo do kraja tekuće godine uspjeti da završimo i revidujemo Glavni projekat i raspi-

šemo Javni poziv za odabir opreme i izvođača radova. Inače, rekonstrukcija malih hidroelektrana u sastavu „Perućice“ vrijedna je oko 3.260.000 €, podsjeća Čizmović.

Od ostalih aktivnosti u toku je izrada projektne dokumentacije za izgradnju transformatorskih kada blok-transformatora T1-T7, uljne jame i uljne kanalizacije u skladu sa zakonskim obavezama. Takođe, sproveden je postupak

odabira Izvođača radova u Razvodnom postrojenju 110 kV gdje će se izvršiti AKZ zaštita portala i podesta. Uz to, planirana je i sanacija spoljašnjeg i unutrašnjeg izgleda same zgrade HE „Perućica“, gdje je ugovoren posao na kompletnoj AKZ zaštiti bravarije mašinske hale, zamjena mehanizama za rukovanje, kao i zamjena polomljenih stakala i metalne ispune.

KAPITALNE INVESTICIJE

Stručni tim HE „Perućica“ trenutno je veoma angažovan na pripremi tenderske dokumentacije za dva najznačajnija investiciona poduhvata, čijom realizacijom će se produžiti radni vijek elektrane za narednih 20-30 godina.

U naredne tri godine očekuje nas kompletna revitalizacija preostalih šest proizvodnih agregata, po dva svake godine, kao i ugradnja novih blok-transformatora T1-T5. Odbor direktora EPCG odobrio je realizaciju ovih projekata, a njihova ukupna vrijednost procjenjuje se na oko 6,1 milion eura, ističe direktor HE „Perućica“.

AKTUELNOSTI

HE „PIVA“

TENDER ZA DRUGI
AGREGAT DO KRAJA JUNA

Mitar Vučković

Kapitalni remont agregata A2, vrijedan oko 2,7 miliona eura, predviđen je tokom 2019.godine, a do kraja ove očekuje se da se završi procedura javnih nabavki i zaključi ugovor sa izvođačem radova čija ponuda bude ocijenjena najpovoljnijom na tenderu. Planirana ugradnja opreme tehnološki novije generacije...

Nakon što je Odbor direktora na XVI sjednici, krajem aprila ove godine, odobrio kapitalni remont agregata A2 u HE „Piva“, a izvršni direktor EPCG, Igor Noveljić, potpisao tendersku dokumentaciju, međunarodni javni poziv za izbor najpovoljnijeg isporučio opreme i izvođača radova na projektu, čija se vrijednost procjenjuje na oko 2,7 miliona eura, trebalo bi da bude raspisan do kraja juna.

Direktor HE „Piva“, Dragomir Blagojević, ističe da bi demontaža drugog agregata trebalo da počne krajem aprila naredne godine.

Plan je da krajem četvrtog mjeseca 2019. godine uđemo u demontažu agregata A2, ali moram naglasiti da taj rok može biti „klizan“ i, u najvećoj mjeri, zavisice od hidroloških prilika i potreba proizvodnje električne energije u tom periodu, pojašnjava Blagojević.

Detaljnu tehničku specifikaciju pripremio je stručni tim HE „Piva“, a rok za raspisivanje tendera prvobitno predviđen do sredine maja pomjeren je zbog usaglašavanja aktivnosti sa Direkcijom za razvoj i inženjering EPCG koja naredne, 2019. godine, u istom terminu, planira realizaciju druge faze rekonstrukcije i modernizacije hidroenergetskog objekta u kanjonu Pive.

Termini za izvođenje radova odnosno aktivnosti na proizvodnim jedinicama usaglašeni su zbog efikasnijeg iskorišćenja raspoloživosti proizvodnje u navedenom periodu. Osim toga korigovani su ili se odustalo od jednog broja intervencija

na opremi, planiranih u sklopu kapitalnog remonta, s obzirom na to da se ugrađuje savremenija oprema, novije izvedbe i tehnologije, podsjeća direktor Blagojević.

Agregat A2 u funkciji je od početka rada HE „Piva“, s kraja marta 1976.godine. Posljednjih godina uočeni su ozbiljni nedostaci u njegovom radu kao posljedica višedecenijske intenzivne eksploatacije. Veliki broj pokretanja, kao i česti prelazni procesi kod startovanja i zaustavljanja negativno su se odrazili na mehaničke i elektro sklopove. Na neophodnost kapitalnog remonta drugog agregata ukazali su i rezultati mjerenja te ozbiljna i detaljna ispitivanja mašinske, hidromašinske i elektro opreme sprovedena tokom 2009. i 2011.godine.

Remontom agregata i ugradnjom tehnološki naprednije opreme novije generacije, znatno će se popraviti performanse drugog agregata koje će biti dovedene u okviru projektovanih vrijednosti te produžiti njegov radni vijek.

Dragomir Blagojević, direktor HE Piva

ZNAČAJNIJI PROBLEMI U
RADU AGREGATA A2

Ispitivanjem mašinske, hidromašinske i elektro opreme, tokom 2009. i 2011. godine utvrđeno je da su, bez obzira na redovno i kvalitetno održavanje, pohabani i funkcionalno istrošeni mašinski sklopovi, statički i rotirajući djelovi, kao i da je evidentan porast apsolutnih i relativnih vibracija na kućištu turbinskog ležaja. Rezultati mjerenja vibracija statorskog paketa, sprovedenih 2009. godine, pokazali su da je izolacija između sekcija u veoma lošem stanju i da može ugroziti pouzdanost generatora. U lošem stanju je i zaklinjenost statorskog namotaja unutar žgljebova. Uz to, stator je izveden sa F klasom izolacije za koju je, uz normalnu radnu temperaturu od 800C, predviđen radni vijek između 40 i 45 godina, sa ograničenim brojem startova generatora. Preporuka je da broj startova generatora na nivou godine ne bude veći od stotinu, a u HE „Piva“ broj startova je znatno veći, više od 300 godišnje. Usljed toga javljaju se temperaturne ragzlike koje uzrokuju ubrzano starenje izolacije (stvaranje velike dilatacije bakra, izolacije i željeza te pripadna termomehanička naprezanja sve više dolaze do izražaja). Uočeni su i problemi sa izolacionim okvirima namotaja rotora, dok su se na vratilu generatora br.2 pojavila značajna oštećenja u vidu prslina na mjestu dovoda električne energije u rotor, a uzročnik je pregrijavanje bakarnih svornjaka. Rad sa ovakvim oštećenjima strogo je zabranjen i dio je uputa svih proizvođača hidrogenatora, jer predstavljaju veliku havarijsku opasnost koja može imati znatno veće negativne posljedice od troška koji bi nastao zaustavljanjem agregata radi sanacije oštećenja ili zamjene vratila ukoliko bude potrebno. Ispitivanja su sprovele referentne kompanije za tu vrstu posla.

AKTUELNOSTI

JAVNA RASPRAVA U PLJEVLJIMA

REKULTIVACIJA DEPONIJE "MALJEVAC"
BIĆE ZAVRŠENA 2024. GODINE

Marko Burić

Sa javne rasprave u TE "Pljevlja"

Elektroprivreda Crne Gore upoznala je mještane opštine Pljevlja sa projektom "Nastavak korišćenja i fazna rekultivacija deponije pepela i šljake TE "Pljevlja" – Maljevac", Akcionim planom preseljenja, kao i predstojećim postupkom eksproprijacije nepokretnosti, za potrebe realizacije Projekta, na javnoj raspravi koja je održana u Pljevljima 29. maja.

Javna rasprava organizovana je za sva zainteresovana lica, a posebno za vlasnike i suvlasnike nepokretnosti, koje će biti predmet eksproprijacije radi realizacije projekta. Projekt menadžer u Direkciji za razvoj i inženjering, Nikola Vukotić, istakao je da je vrijednost projekta 19 miliona eura te da se najveći dio odnosi na rekultivaciju deponije.

- Rekultivacija je glavni nosilac sredstava projekta. Iz sredstava koje obezbjeđujemo iz kredita planiramo da odradimo rekultivaciju kasete dva, izmjestimo Pa-

leški potok i uradimo crpno postrojenje, a planirana je i sanacija klizišta nizvodno od brane. Rekultivacija kasete jedan i tri, koje su značajno veće od dvojke biće finansirana iz budžeta EPCG - rekao je Vukotić na javnoj raspravi.

On je istakao da se kasete dva na deponiji više ne koristi za odlaganje otpada te da u prvoj kaseti ima prostora za još godinu i po dana odlaganja pri maksimalnom radu TE "Pljevlja". Kasete tri je noformirana kasete, a plan je da se nasipi rade stepenasto, poput stepenica na deponiji iznad brane.

- Prvo će se odraditi nasipi oko kasete jedan, to je u skladu sa Ekološkim elaboratom da se napravi jedan akumulacioni prostor u slučaju kad se završi odlaganje u nju, a ne počne rekultivacija, ako se pojave velike padavine i to padavine vjerovatnoće pojave jednom u hiljadu godina da zadrži kompletnu vodu. Istakao bih da

je naš plan da sve u vezi sa eksproprijacijom nepokretnosti završimo u 2018. godini. Nikakvi radovi na kaseti tri ne mogu početi dok se ne završi sve po pitanju imovinsko-pravnih odnosa. Plan je da se 2019. godine odradi prvi dio nasipa, samo čeon nasip i nekoliko depresija i da se radi punjenje kasete. 2023. godine završavamo sa korišćenjem kasete tri, nakon čega slijedi njena rekultivacija - naveo je Vukotić.

Paralelno sa tim, 2019. godine, što je takođe uslovljeno eksproprijacijom nepokretnosti, radiće se rekultivacija kasete dva, riječ je o kaseti koja više nije u funkciji, zatim kasete jedan, koja se radi 2020. godine. Na kraju, 2024. se potpuno zatvara deponija kroz rekultivaciju kasete tri.

- Rekultivacija se vrši kroz polaganje vodonepropusnih slojeva, drenažnih slojeva, humusa i na kraju sadnjom prije svega trave, a zatim četinarskog i listopadnog drveća. Projektant se trudio da to budu sorte koje su karakteristične za ovaj lokalitet. Plan je da deponija ima parkovsku namjenu. Takođe, 2019. godine planirano je izmještanje Paleškog potoka u Borovičko jezero, što je bio i jedan od vaših zahtjeva. Trenutno se radi na glavnom projektu, koji je u završnoj fazi. Pored toga, planirano je da se na izlazu iz kolektora, uradi pumpno postrojenje, koje će biti garant da sve ekološki neprihvatljive vode ostanu u zatvorenom sistemu tehnoloških voda, odnosno biće nemoguće iscurivanje tih voda u bilo kakve prirodne vode - zaključio je menadžer projekta.

Predstavnik Ministarstva održivog razvoja i turizma, Almina Bučan, upoznala je građane sa detaljima ugovora o zajmu sa

AKTUELNOSTI

Sa javne rasprave u TE "Pljevlja"

Svjetskom bankom i navela kako se prilikom realizacije projekta moraju poštovati pravila Svjetske banke.

- Vlada Crne Gore potpisala je ugovor o zajmu sa Svjetskom bankom u vrijednosti od 50 miliona eura. Projekat se odnosi na sanaciju crnih ekoloških tačaka, a jedna od njih je i deponija pepela i šljake "Maljevac". Ugovor je potpisan još u oktobru 2014. godine, a postao je efektivan 17. novembra iste godine, ali tek sada su se stekli uslovi da možemo da počnemo sa pripremnim aktivnostima, koji se odnose na remedijaciju deponije "Maljevac". Ministarstvo održivog razvoja i turizma, koje implementira ovaj projekat saradivalo je sa EPCG u smislu potpisivanja ugovora, koji se odnosi na vraćanje kreditnih sredstava od strane EPCG, koji će biti utrošeni za rekultivaciju deponije "Maljevac". Taj ugovor potpisan je 27. marta, nakon čega smo krenuli u priču izrade Okvirne politike naseljavanja. Jako je važno da napomenem da smo u skladu sa Ugovorom o zajmu obavezni da poštujemo pravila Svjetske banke, jer je Ugovor međunarodni dokument i ima primat u odnosu na naše zakonodavstvo. Međutim, ni u kom slučaju to ne znači da se neće poštovati i naš Zakon o eksproprijaciji - dodala je Bučan.

Vlasnike i suvlasnike nepokretnosti, koje su pogođene projektom posebno je, na javnoj raspravi, zanimao sam postupak eksproprijacije, pa su i u vezi sa tim imali

najviše pitanja. Tatjana Bokan i Marijana Adžić iz Direkcije za pravne poslove EPCG upoznale su građane sa svim detaljima procesa eksproprijacije.

Korisnik eksproprijacije je EPCG, a javni interes utvrđen je Detaljnim prostornim planom TE "Pljevlja". Naša kompanija angažovala je ovlašćenu geodetsku organizaciju, koja je sačinila elaborat eksproprijacije, koji će uskoro biti predat na ovjeru Upravi za nekretnine. Kada elaborat bude ovjeren, izaći će se na teren i izvršiti kolčenje linije eksproprijacije, a nakon toga EPCG će kao korisnik eksproprijacije moći da podnese Upravi za nekretnine zahtjev za obezbjeđenje dokaza i procjenu nepokretnosti.

- Procjenu nepokretnosti ne vrši EPCG, već Uprava za nekretnine, preko posebne komisije koja će biti sastavljena od vještaka odgovarajuće struke. EPCG će procjenu Uprave za nekretnine dobiti odmah nakon izrade zapisnika i izvještaja i same procjene nepokretnosti. Nakon toga EPCG je dužna da deponuje potrebna novčana sredstva za ekspropisane nepokretnosti na poseban račun Ministarstva finansija, a zatim može da se krene u postupak eksproprijacije. Mi podnosimo Upravi za nekretnine predlog za eksproprijaciju sa detaljnim katastarskim parcelama i imenima vlasnika nepokretnosti obuhvaćenih projektom. Uprava za nekretnine zakazalaće usmenu raspravu na kojoj će pozvati EPCG kao korisnika eksproprijacije i vla-

snike/suvlasnike nepokretnosti - kazala je Marijana Adžić.

Vlasnici i suvlasnici nepokretnosti na osnovu važećih propisa mogu zahtjevati i da dio koji nije ušao u sami projekat bude ekspropisiran, u slučaju da nemaju ekonomski interes da ga više upotrebljavaju. Kada Uprava za nekretnine donese rješenje o eksproprijaciji, EPCG je dužna da preda ponudu za ekspropisane nepokretnosti.

- Nakon toga, Uprava za nekretnine zakazaće usmenu raspravu u cilju sporazumnog utvrđivanja naknade za ekspropisane nepokretnosti. U slučaju da niste zadovoljni ponudom možete se žaliti Komisiji za žalbe, u kojoj ćete imati vašeg predstavnika. Žalbe upućujete Komisiji za žalbe na adresu: Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, Vuka Karadžića br. 2. Akcioni plan preseljenja poznaje ovo tijelo i cilj istog je da riješimo sva pitanja sporazumno sa vama. U Komisiji će se nalaziti dva predstavnika Ministarstva održivog razvoja i turizma, dva predstavnika EPCG i jedan predstavnik mještana. Ukoliko ne uspijemo sporazumno da se dogovorimo onda je nadležan sud, koji odlučuje u vanparničnom postupku. Važno je da napomenem da će svi troškovi preseljenja biće plaćeni i to na osnovu posebne procjene. Cilj je da se minimalizuju posljedice koje mogu nastati te da vaš položaj bude najmanje onakav kakav je sada, ako ne i bolji - naglasila je Adžić na raspravi.

Tatjana Bokan je navela da je uloga Komisije za žalbe jako značajna tokom cijelog postupka eksproprijacije.

- Komisija je organ koji ima dosta važnu ulogu. Ona je tu da odgovori na sva vaša pitanja da razrješi sve dileme i da vas savjetuje. Mi ćemo vam biti dostupni za sva pitanja i nedoumice koje budete imali. Cilj nam je da sporazumno riješimo sva pitanja - dodala je Bokan.

Na kraju rasprave mještani su izabrali svog predstavnika u Komisiji za žalbe i istakli da su zadovoljni kako je rasprava protekla.

AKTUELNOSTI

DIREKTOR TE "PLJEVLJA", VLADIMIR ŠESTOVIĆ, ZADOVOLJAN KVALITETOM ODRADENIH POSLOVA

REMONT USPJEŠAN

Miodrag Vuković

Vladimir Šestović

Termoelektrana "Pljevlja" ponovo je od početka juna na mreži, nakon redovnog godišnjeg remonta, koji je počeo 31. marta.

Direktor TE "Pljevlja", Vladimir Šestović, zadovoljan je kvalitetom odradenih poslova tokom remonta, čija je ukupna vrijednost iznosila, kako je i planirano oko 3 miliona eura. On je istakao da je remont pored uobičajenih intervencija na kotlovskom postrojenju, u mašinskoj sali, mlinskom postrojenju kao i na pomoćnim postrojenjima (doprema uglja, hemijska priprema vode, pomoćna kotlarnica), podrazumijevao i uvođenje sistema onlajn monitoringa položaja vatre u kotlu, kao preduslova za svođenje azotnih oksida u dimnom gasu na dozvoljeni nivo.

- Time je omogućena apsolutna automatizacija rada kotlovskog postrojenja, pomoću kojega će se kontrolisati proces loženja i nastanka azotnih oksida u dimnom gasu. Urađeno je i ulaganje u pumpno postrojenje u hemijskoj pripremi vode koje služi za pripremu sirove

vode za tehnološke potrebe. Postrojenje je urađeno od materijala koji je, po najnovijim standardima, dozvoljen za tu vrstu tehnološke namjene – ističe Šestović.

Sistem onlajn monitoringa trenutno je u probnom radu, a ugrađen je u petnaest sličnih blokova termoelektrana širom Evrope.

- Možemo da se pohvalimo da smo prvi u regionu uveli ovaj sistem te da projekat predstavlja i dobar uvod u već izvjesnu ekološku sanaciju prvog bloka TE "Pljevlja". Onlajn monitoringom se smanjuje i količina štetnih čestica koje odlaze u vazduh, jer je sagorijevanje potpunije. On ima i finansijski učinak, jer se šteti izvjesna količina utrošenog uglja - dodao je Šestović.

Ovaj projekat predstavlja i dobar uvod u već izvjesnu ekološku sanaciju prvog

bloka TE "Pljevlja".

Novinu je ovog puta predstavljala i sanacija punktnog postrojenja za doziranje hemikalija za regeneraciju demineralizovane vode, što je svakako veći i zahtjevan projekat, jer je obuhvatao neophodnu zamjenu čeličnih plastičnim cijevima, sanaciju poda koji je oštećen djelovanjem agresivnih kiselina itd. Ovom sanacijom u narednim godinama neće biti potrebe za sličnim aktivnostima, jer je ovo projekat sa dugoročnim ishodom.

Remontne radove izvodili su, pored "domaćih" i kadrovi iz više kompanija sa prostora bivše Jugoslavije, kao i lokalne firme, angažovane nakon uredno sprovedenog postupka javnih nabavki.

Detalj sa ovogodišnjeg remonta

AKTUELNOSTI

POTPISAN MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU

POČETAK IZRADE PROJEKTA VJETROPARKA "GVOZD"

www.epcg.com

Predstavnici Elektroprivrede Crne Gore A.D. Nikšić i kompanije Ivicom holding GmbH iz Beča potpisali su 18. maja Memorandum o razumijevanju u vezi sa realizacijom projekta izgradnje vjetroparka „Gvozd“ u nikšićkoj opštini.

Prve analize koje je naša kompanija obavila ukazuju da je, sa planiranom snagom od 50 MW (megavata), projekat isplativ a investiciona vrijednost budućeg elektroenergetskog objekta procjenjuje se na oko 70 miliona eura.

Izvršni direktor EPCG Igor Noveljić je, nakon potpisivanja Memoranduma, naglasio da EPCG osim uveliko započetih projekata rekonstrukcije i modernizacije naše tri elektrane intenzivno radi na stvaranju pretpostavki za proširivanje proizvodnih kapaciteta i novih elektroenergetskih objekata. Rezultati analiza pokazuju da je vjetropark Gvozd isplativ tim prije što podmorski kabl 400 kV za Italiju pruža velike mogućnosti plasmana tzv. „zelene energije“ na italijansko i evropsko tržište, naglasio je Noveljić, i dodao da je EPCG u finali-

zaciji izrade investiciono-tehničke dokumentacije za potrebe izgradnje HE "Komarnica" i projekta ugradnje osmog agregata snage 65 MVA u HE "Perućica.

Planirano je da se projekat realizuje iz kreditnih sredstava, koja će se najvećim dijelom obezbijediti kod međunarodnih finansijskih institucija, bez primjene podsticajnih cijena tzv feed-in tarifa. U opštini Nikšić intenzivno rade na izradi Studije lokacije Gvozd-Krnovo i definisanju prostorno-planske dokumentacije o namijeni tog lokaliteta za izgradnju vjetroenergetskih kapaciteta.

Izvršni direktor kompanije „Ivicom“, Krešimir Čondić, naglasio je da ga raduje činjenica da će sa EPCG, na istom lokalitetu, nastaviti sa radom, jer je nje-

gova kompanija bila uključena u izradu projekta vjetroelektana na Krnovu. U prethodnom periodu na istoj lokaciji mjereno je vjetro potencijal i rezultati su pozitivni u nekoliko studija, istakao je Čondić.

Podsjećamo da EPCG intenzivno nastavlja sa petogodišnjim investicionim ciklusom, vrijednim oko 175 miliona eura. Među projektima izdvajaju se, pored navedenog, ekološka rekonstrukcija prvog bloka TE "Pljevlja", rekonstrukcija HE „Piva“ te rekonstrukcija i stvaranje pretpostavki za proširivanje proizvodnih kapaciteta HE "Perućica" kao i još niz manjih projekata u cilju što boljeg pozicioniranja EPCG na regionalnom tržištu električne energije.

DRUGI PIŠU

DNEVNE NOVINE

BRANU NA KOMARNICI GRADIĆE 1.000 RADNIKA

Danica Janković

Ivan Mrvaljević

Preciznija cijena izgradnje i tehničke karakteristike Hidroelektrane (HE) Komarnica sa pratećim objektima znaće se u maju naredne godine, nakon završetka i usvajanja idejnog projekta i studije opravdanosti, a već se predviđa da će na gradnji novog energetskog objekta raditi oko 1.000 ljudi, kazao je Dnevnim novinama izvršni rukovodilac Direkcije za razvoj i inženjering u Elektroprivredi (EPCG) Ivan Mrvaljević.

U EPCG trenutno privode kraju izradu investiciono-tehničke dokumentacije za izgradnju HE Komarnica, a do sada je, kaže Mrvaljević, urađen značajan obim hidroloških, geoloških i geodetskih podloga.

ZNAČAJ

Planirano je da nakon puštanja u rad u HE bude radno angažovano 100 ljudi.

- Izgradnja HE Komarnica od velikoj je značaja za cjelokupan elektroenergetski sistem Crne Gore. Dobiće se još jedna vršna elektrana. Očekuje se da njena snaga bude veća od 160 megavati, ali će se precizan podatak znati nakon usvajanja idejnog projekta - naglasio je Mrvaljević, dodajući da će zapremina akumulacije buduće HE dodatno poboljšati regulacionu i vršnu ulogu HE Piva.

Inače, proizvodnja struje u vršnom režimu rada vezuje se za hidroelektrane sa velikim akumulacijama koju u našoj zemlji za sada samo ima HE Piva. To znači da takvi energetski objekti mogu brzo startovati i sinhronizovati se na dalekovodnu mrežu.

Mrvaljević ističe da će efekti izgradnje HE Komarnica biti značajni i za predio

oko rijeke.

- Posmatrano na lokalnom nivou, izgradnjom brane na rijeci Komarnica formiraće se višenamjenska akumulacija. Pored iskorišćavanja voda za proizvodnju struje stvara se i mogućnost za turističku valorizaciju kompletnog predjela, ali i razvoj poljoprivrede - smatra Mrvaljević.

UGOVOR

Ugovor o izradi idejnog projekta sa studijom opravdanosti i elaboratom o procjeni uticaja na životnu sredinu za HE Komarnica EPCG je potpisala u februaru sa grupom ponuđača Institut za vodoprivredu Jaroslav Černi i Energoprojekt Hidroinženjering. Projektant je u obavezi da kroz realizaciju ugovora vrijednog 1,6 miliona eura u prvom dijelu, u roku od šest do osam mjeseci, izvrši optimizacione analize akumulacije, brane i elektrane.

- Izradom idejnog projekta biće jednoznačno utvrđeno tehno-ekonomski i ekološki prihvatljivo rješenje HE Komarnica sa branom i pripadajućom akumulacijom. U drugom dijelu realizacije ugovora razradiće se optimalna varijanta na nivou idejnog projekta, a precizne tehničke karakteristike hidroelektrane i godišnja proizvodnja, biće poznati po završetku izrade i nakon revizije idejnog projekta, za šta je potrebno 15 mjeseci - objasnio je Mrvaljević.

Na pitanje našeg lista da li je izgradnja HE Komarnica perspektivnija, prioritenija i isplativija od drugog bloka Termoelektrane (TE) Pljevlja, Mrvaljević kaže da ne možemo direktno govoriti o prioritetima objekata, već o pravilnoj

raspodjeli proizvedene struje.

- Stoga je i Prostornim planom Crne Gore kao i Strategijom razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine predviđena izgradnja HE Komarnica i drugog bloka TE Pljevlja. Stabilan elektorenergetski sistem i pouzdano snabdijevanje potorašča strujom ogleđa se u postojanju različitih izvora energije - zaključio je Mrvaljević.

NASTAVAK MILIONSKIH ULAGANJA

Izgradnja HE Komarnica dio je petogodišnjeg višemilionskog investicionog ciklusa državne energetske kompanije.

"EPCG je već "zagazila" u period intenzivnih ulaganja i plan je da realizujemo projekte čija ukupna vrijednost prelazi 170 miliona eura. Osim plana kapitalnih rekonstrukcija i modernizacija HE Piva i Perućica i TE Pljevlja, predviđena su i sredstva za stvaranje preduslova za izgradnju novih energetskih objekata, među kojima je Komarnica", kazao je Mrvaljević.

160 MEGAVATI JE PROCIJENJENA SNAGA HE KOMARNICA

Kanjon Komarnica: Vršne elektrane su energetski objekti koji mogu brzo startovati i sinhronizovati se na dalekovodnu mrežu. HE Piva je trenutno jedina vršna elektrana u Crnoj Gori.

..... Dnevne Novine

Lovćen lojalnost program

Udružite osiguranja,
sakupljajte bodove
i ostvarite
do 50 % popusta

Lovćen lojalnost program jedinstvenim sistemom udruživanja osiguranja i zbrajanja bodova povezuje osiguranja, čime ostvarujete popuste na:

- osiguranja kuće/stana
- kasko osiguranja motornih vozila AK
- turistička osiguranja
- osiguranja odgovornosti...

**Više polisa osiguranja,
veća ušteda.**

✓ Nova osiguranja, dvostruki bodovi

✓ Već sa dva osiguranja ste u programu

www.lo.co.me

020 404 404

ZA EPCG IMA INTERESOVANJA, ALI NIJE NUŽDA PRODAVATI KOMPANIJU

Dragica Sekulić

Milorad Milosević; Biljana Matijašević

Važnije je u ovom trenutku od Elektroprivrede Crne Gore (EPCG) napraviti dobar sistem, pa nakon toga kasnije procijeniti da li je potreban novi strateški partner u kompaniji ili ne, kazala je u intervjuu "Vijestima" ministarka ekonomije Dragica Sekulić.

Ona je rekla da na proces preuzimanja Rudnika uglja od EPCG, koji je trenutno predmet spora u Privrednom sudu, gleda kao na prirodnu simbiozu, ali je napomenula da ako taj proces "ide u nedogled", to znači da sa procesom nešto nije u redu.

U izvještaju MMF-a navedeno je da su predstavnici Vlade najavili da će akcije EPCG, preuzete od A2A, prodati u transparentnom procesu. Znači li to raspisivanje javnog tendera i kada te on biti raspisan? Da li će Vlada čekati da otkupi cijeli paket akcija od A2A?

Nama je bilo jako važno da riješimo odnose sa A2A na način kako je dogovoreno i planirano. EPCG je vrlo uspješno preduzeće koje samo u prvih pet mjeseci 2018. ima neto prihod od 45 miliona eura. Nije nikakva nužda prodavati EPCG, niti je prodavati po bilo kojoj cijeni. U ovom trenutku je važno da ta kompanija radi najbolje što može i mi vidimo šta želimo.

Znači li to da neće biti novog tendera?

Nisam rekla da neće biti novog tendera. Smatram da prvo treba da se konsolidujemo i vidimo šta hoćemo: proizvodnju, distribuciju, kakve sve investicije i onda u odnosu na to odlučimo šta dalje.

Da li ima zainteresovanih za kupovinu akcija EPCG i ko su?

Interesovanja ima i ono postoji od onog trenutka kada je A2A pokrenula put opciju (izlaska iz EPCG). Cijelo vrijeme su nama

i različite ambasade slale interesovanja različitih firmi, međutim, mi smo ih u tom trenutku upućivali na A2A i vlasnike akcija. Bilo je interesovanja iz EU, ali iz SAD-a i Kine. Mislim da imena firmi nisu važna. Za nas je bilo važno da postoje ljudi i kompanije zainteresovane za EPCG.

Nedavno je objavljeno da je državna kompanija PowerChina, odnosno njena kćerka firma Setuan electric (SE-CD), dostavila ponudu crnogorskoj Vladi za gradnju drugog bloka TE Pljevlja. Da li je već odgovoreno na ponudu i šta je odgovoreno?

Vlada nije dobila ponudu, niti je može dobiti jer je investitor EPCG. Nakon objavljivanja da se neće nastaviti pregovori sa Škodom Prahom znam da je EPCG imala više od 20 sastanaka. EPCG sagledava sve što su čuli od tih kompanija. Nama je mnogo važnije kakav će biti projekat, nego koja će ga kompanija raditi.

Da li bi eventualna izgradnja drugog bloka TE, ukoliko se prihvati ponuda kineske kompanija, bila u skladu sa ekološkim standardima EU?

Ponavljam da će bilo koja kompanija, koja bude izabrana, morati da se prilagodi, jer su ekološki standardi nešto oko čega neće biti pogodbe.

Da li strahujete da te biti ugrožen proces preuzimanja Rudnika uglja, imajući u vidu ozbiljan sudski postupak koji se vodi u Privrednom sudu, kao i da je privremena mjera zabrane EPCG da kupi akcije na snazi već mjesec?

Na proces preuzimanja Rudnika uglja od Elektroprivrede gledam na jedan, ajde da kažem, inženjerski način. Nigdje ne postoji, čini mi se, prirodnije simbioze od simbioze Rudnika uglja i EPCG. Isto tako mislim da

nijedan proces nije ispravan ukoliko bilo ko treba da strahuje... Proces treba da ide svojim tokom. Ako ide u nedogled to znači da sa procesom nešto nije u redu.

Šta se desilo sa preuzetom EU obavezom stvaranja crnogorskih naftnih rezervi i zašto ta priča mjesecima tapka u mjestu?

Pripremili smo zakon i usaglasili smo ga, a Montenegro bonus, odnosno, država Crna Gora, dobio je određene presude vezano za rezervoare koje je koristio Jugopetrol u Baru, Bijelom Polju i Lipcima. Meni se čini da nije najbolje rješenje da donesemo zakon, pa da vidimo šta ćemo. Svi rokovi, do sada, usmjereni su bili da bismo mi do 1. januara 2023. godine ispunili obavezu stvaranja naftnih rezervi.

Da li država može promijeniti ugovorenu formulu prema kojoj se svake dvije sedmice usklađuje cijena derivata, a Crnogorci plaćaju možda najskuplje gorivo? Jeste li razmišljali o tome uopšte, a vidjeli ste da te se možda u međuvremenu promijeniti vlasnik Helenik Petroleuma, odnosno, Jugopetrola?

Država definiše maksimalnu maloprodajnu cijenu. Primjenjujemo uredbu koju sam ovdje zatekla, a formula uzima u obzir cijenu nafte na berzi, kurs dolara u odnosu na euro, i troškove i marže. Država kroz ovu uredbu, u stvari, ograničava da neko ne prodaje gorivo po višoj cijeni od maksimalne...Kao buduća članica EU mi bi trebalo već da razmišljamo o potpunom otvaranju tržišta naftnih derivata, a ne da idemo u dublju regulaciju.

Vijesti

AKTUELNOSTI

PROJEKAT „100 NAJVEĆIH U CRNOJ GORI“

I EPCG MEĐU DOBITNICIMA

Eleonora Albijanić

Nagradu je primio Branislav Pejović, glavni finansijski direktor u EPCG

Dodjelom priznanja najuspješnijim crnogorskim kompanijama u 25 kategorija okončan je projekat „100 najvećih u Crnoj Gori“. Riječ je, za crnogorske prilike, o jedinstvenoj poslovnoj, institucionalnoj i promotivnoj aktivnosti, koja je imala za cilj da na osnovu relevantnih i zvaničnih podataka javnosti predstavi najveće i najuspješnije domaće kompanije i promoviše odgovorno poslovanje.

Elektroprivreda Crne Gore prva je na listi crnogorskih velikih preduzeća u kategoriji najveći ostvareni prihod. Nagradu je primio Branislav Pejović, glavni finansijski direktor u EPCG.

Na svečanosti uručjenja nagrada, održanoj u hotelu 'Hilton' u Podgorici, ministar finansija Darko Radunović čestitao je organizatorima na pokretanju projekta „prepoznavanja“ najboljih u Crnoj

Gori, navodeći da taj Vladin resor snažno podržava ovakve inicijative i da su zadovoljni što mogu da budu dio projekta „100 najvećih u Crnoj Gori“.

On je dodao da ih posebno raduje činjenica da su ažurni finansijski izvještaji iskorišteni kao baza za istraživanje i dobijanje podataka za potrebe projekta. „Na ovakav način se promoviše i značaj finansijskog izvještavanja iz perspektive privatnog sektora i države, kao korisnika informacija sadržanih u izvještajima“. Ministarka ekonomije Dragica Sekulić ocijenila je da se promocijom uspješnih kompanija i njihovih postignuća daje dobar primjer kako preduzeće učiniti konkurentnim, biti odgovoran u poslo-

vanju, prema zaposlenima i društvenoj zajednici.

„Ključni ciljevi projekta su da kroz promociju najvećih i najuspješnih kompanija, promoviramo pozitivnu poslovnu praksu, unaprijedujemo kulturu finansijskog izvještavanja, a samim tim stimulišemo formalnu u odnosu na neformalnu ekonomiju“, naglasio je Ratko Nikolić, osnivač 'BI consulting'-a, vodećeg crnogorskog provajdera bonitetnih informacija, koji je pokrenuo projekat „100 najvećih u Crnoj Gori“. On je dodao da su na bazi predatih finansijskih izvještaja za 2017. godinu rangirana mikro, mala, srednja i velika preduzeća po prihodima, profitu i broju zaposlenih.

Detalj sa svečanosti

OBJEKTIV

IZVJEŠTAJ O MONITORINGU ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU U ZAPADNOBALKANSKOJ ŠESTORCI (WB6)

CRNA GORA I DALJE NAJUSPJEŠNIJA, NAPREDAK REGIONA VEOMA OGRANIČEN

Marko Burić

U posljednjem Izvještaju o monitoringu za električnu energiju u zapadnobalkanskoj šestorci (WB6), koji je Sekretariat Energetske zajednice objavio u martu ove godine, navodi se da zemlje Zapadnog Balkana nijesu ostvarile značajan napredak od posljednjeg izvještaja u novembru 2017. godine.

Ukupno gledano, Crna Gora je i dalje najuspješnija zemlja zapadnobalkanske šestorke, kada je u pitanju sprovođenje "mekih mjera" na koje se obavezla potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju u Beču 27. aprila 2016. godine, što se može vidjeti na grafiku 1.

prijed tržištima svih zemalja zapadnobalkanske šestorke i Italije.

Od samita u Trstu naša država nije ostvarila ni napredak u dijelu prekograničnog balansiranja. U izvještaju stoji da nije napravljen napredak u uspostavljanju saradnje sa Operatorom prenosnog sistema Albanije OST. Što se tiče dodjele kapaciteta na regionalnom nivou Sekretariat je istakao da ne fali podrška zemalja Zapadnog Balkana kada je riječ o potpisivanju sporazuma sa određenim zemljama EU sa kojima se članice SEE CAO graniče. Sporazum se odnosi na raspodjelu međuzonskih kapaciteta između svih zona koje učestvuju u aukciji preko

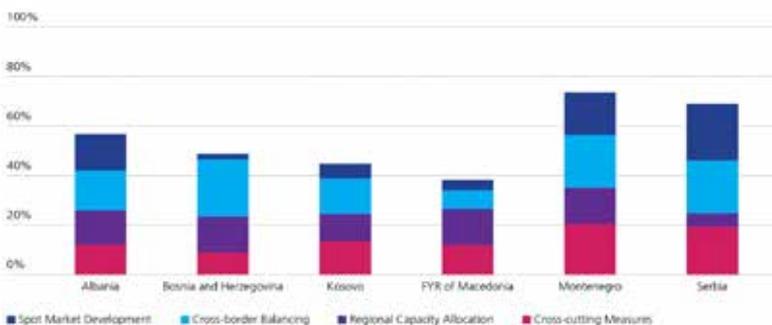

navodi se u najnovijem WB6 izvještaju. Međutim, u cjelini, napredak regiona je veoma ograničen.

Sekretariat ističe da su dešavanja u periodu od posljednjeg izvještaja bila u sjenci odstupanja u elektroenergetskom sistemu ENTSO-E (Evropska mreža operatora prenosnih sistema električne energije), koja potiču od spora operatora prenosnog sistema (TSO) Srbije Elektromreže Srbije (EMS) – Kosova KOSTT, što je najozbiljnija prepreka funkcionisanju regionalnog tržišta električne energije. U izvještaju je nedostatak napretka u primjeni Sporazuma o povezivanju KOSTT i ENTSO-E naveden kao najveća prepreka regionalnoj saradnji u WB6 (Zemlje Zapadnog Balkana).

Najznačajniji napredak od posljednjeg izvještaja napravila je Albanija, gdje su prelazna pravila balansiranja, pripremljena uz tehničku podršku u okviru regionalnog programa povezivanja tržišta energije WB6, usvojena i primjenjuju se od 1. januara 2018. godine. Takođe, navodi se da je razvoj regionalnog balansnog tržišta ključan za jačanje konkurencije.

Overall Implementation of Soft Measures

Međutim, od samita u Trstu Crna Gora je ostvarila napredak samo u ispunjavanju "cross-cutting" mjera (međusektorske mjere), konkretno u pogledu usklađivanja sa Trećim energetske paketa EU u dijelu koji se odnosi na operatora prenosnog sistema.

Kada je riječ o organizovanom tržištu električne energije, u izvještaju stoji da se očekuje da CG berza pronađe strateškog partnera i to među evropskim berzama električne energije. Taj posao trebalo bi da bude završen u drugom kvartalu 2018. godine. Glavni cilj je spajanje sa dan-una-

SEE CAO i osmog regiona. Međutim, napredak u tom dijelu isključivo zavisi od podrške Evropske komisije.

ALBANIJA OSTVARILA NAJVEĆI NAPREDAK, SVE U SJENCI Odstupanja U SISTEMU ENTSO-E

Zemlje Zapadnog Balkana 6 (WB6) preusmjerile su svoje aktivnosti sa razvoja nacionalnih dan-unaprijed tržišta električne energije odnosno berzi, na pronalaženju efikasnog rješenja koje će osigurati brzo uvođenje ovog tržišta i povezivanje sa susjednim tržištima,

- Besplatna kontrola vida
- Akcijske cijene i kupovina na rate
- Veliki izbor dioptrijskih i sunčanih naočara najpoznatijih svjetskih brendova
- Sve vrste dioptrijskih sočiva vrhunskog kvaliteta
- Sve vrste kontaktnih sočiva
- Sunčane naočare sa dioprijom
- Kompletna usluga odmah, uz najsavremenije uređaje
- Stručno osoblje i profesionalni savjeti pri kupovini
- Garancija i sertifikat na sve proizvode
- Savršen odnos cijene i kvaliteta

OPEN YOUR HEART
#ITTAKESCOURAGE

Ray-Ban

GENUINE SINCE 1937

CLUBROUND
A NEW STYLE HAS TAKEN SHAPE

 **OPTIKA
OPTOTIM**

prepustite nama brigu o vašim očima!

Podgorica

The Capital Plaza
+382 20 671 106
tcp@optotim.me

Zgrada Maksim
+382 20 228 336
podgorica@optotim.me

Budva

SC TQ Plaza
+382 78 11 99 22
optikabudva@optotim.me

Kotor

SC Kamelija
+382 32 520 433
kotor@optotim.me

Bar

Centar Nova
poslovna zgrada
+382 30 308 061
bar@optotim.me

www.optotim.me

CRNA GORA

PODMORSKI KABL DO KRAJA GODINE

Podmorski kabl između Italije i Crne Gore do kraja godine biće pušten u probni rad, poručila je ministarka ekonomije Dragica Sekulić.

Ona je istakla da je zadovoljna dosadašnjim radovima na projektu povezivanja

elektroenergetskih sistema dviju država. „Sve ide po planu i očekujemo da kabl do kraja godine bude pušten kako bi u skladu sa zakonom određeni period radio probno i nakon toga dobio upotrebnu dozvolu“, kazala je Sekulić.

Dnevne novine

SARADNJU ELEKTROENERGETSKOG SEKTORA I PRIVREDNE KOMORE MOGUĆE DODATNO OJAČATI

Saradnja elektroenergetskog sektora i Privredne komore (PKCG) je dobra, ali se može dodatno osnažiti učešćem te asocijacije u unaprijeđenju zakonodavstva, organizova-

njem okruglih stolova i javnih rasprava, kao i edukacijom i promocijom projekata iz ove oblasti.

Na sastanku predstavnika PKCG i elektroenergetskih kompanija, koji je održan početkom juna, saopšteno je da su kapaciteti Komore, kao institucionalnog partnera donosiocima odluka na unaprijeđivanju poslovnog ambijenta u Crnoj Gori, na raspolaganju elektroenergetskom sektoru.

Predsjednik PKCG, Vlastimir Golubović, kazao je da je ta asocijacija spremna da organizuje međunarodnu konferenciju na kojoj bi predstavnici proizvođača, regulatora i distributera električne energije razmijenili iskustva na teme koje predloži taj sektor.

On je pozvao predstavnike elektroenergetskog sektora da učestvuju na međuna-

rodnoj konferenciji o ekonomiji, koju PKCG krajem oktobra tradicionalno organizuje u Budvi.

„Projekti WB6 energetske zajednice, koji se odnose na unaprijeđenje infrastrukture, kandidovani su kao jedna od potencijalnih tema koje se mogu razmatrati na konferencijama“, navodi se u saopštenju PKCG.

Sastanak sa predstavnicima elektroenergetskog sektora organizovan je u cilju dodatnog snaženja međusobne saradnje.

Sastanku su prisustvovali predstavnici PKCG, Elektroprivrede Crne Gore (EPCG), Crnogorskog elektrodistributivnog sistema (CEDIS), Crnogorskog elektroprenosnog sistema (CGES), Regulatorne agencije za energetiku (RAE) i Crnogorskog operatora tržišta električne energije (COTEE).

CdM

CRNA GORA KORAK BLIŽA GASIFIKACIJI

Transanadoljski gasovod (TANAP), koji će dopremiti prirodni gas iz Azerbejdžana preko Gruzije i Turske do Evrope, pušten je u rad 12. juna, a gasovod su svečano otvorili predsjednik Turske

Redžep Tajip Erdogan i predsjednik Azerbejdžana Ilham Alijev.

Svečanosti, organizovanoj u turskom gradu Eskişehir, prisustvovala je i ministarka ekonomije Dragica Sekulić i državni sekretar Nikola Vujović.

Gasovod TANAP, vrijedan 7,2 milijardi eura i dugačak 1,850 kilometara, dio je Južnog gasnog koridora i povezuje Kaspijski basen sa jugoistočnom Evropom. To je projekat koji će transportovati gas od azerbejdžanskog nalazišta Šah Deniz 2 na Kaspijskom moru kroz Tursku do Evrope.

- Gas iz Azerbejdžana će prvi put biti isporučen Evropi. TANAP je važan ne samo zbog očuvanja energetske bezbjednosti, već i zbog poboljšanja životnog standar-

da u zemljama kroz koje prolazi - kazao je turski predsjednik Erdogan.

Početak rada TANAP gasovoda za Crnu Goru znači korak bliže u pravcu gasifikacije države i mogućnosti približavanja značajnom tržištu gasa, imajući u vidu činjenicu da je planirano da jedan krak gasovoda prođe i kroz Crnu Goru.

Naime, budući dio TANAP gasovoda – Trans jadranski gasovod (TAP), koji bi transportovao gas iz Turske preko Grčke i Albanije u Italiju, jednim svojim krakom - Jonsko-jadranski gasovod (IAP) u dužini od 511 km proći će kroz Albaniju, Hrvatsku, Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu, čime će biti omogućena gasifikacija ovog regiona i otvorena mogućnost za plasman sopstvenog gasa.

CdM

RASPISAN JAVNI POZIV ZA IZGRADNJU SOLARNE ELEKTRANE

Ministarstvo ekonomije raspisalo je Javni poziv za davanje u zakup zemljišta u svojini države na lokalitetu Briska gora u opštini Ulcinj radi izgradnje solarne elektrane.

Poziv će biti otvoren do 3. septembra a predmet Javnog poziva je davanje u zakup zemljišta ukupne površine 6.621.121m², radi projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanja solarne elektrane instalisane snage veće od 200 MW.

„Izgradnja solarne elektrane će se realizovati po fazama. U prvoj je predviđena izgradnja objekta - minimalne instalisane snage 50 MW, sa rokom od 18 mjeseci od dana potpisivanja Ugo-

vora o zakupu zemljišta za izgradnju solarne elektrane, na zemljištu za koje postoji važeća prostorno-planska dokumentacija. U fazi II planirana je izgradnja preostalog dijela do ukupno planirane instalisane snage solarne elektrane veće od 200 MW, u roku od 36 mjeseci od dana potpisivanja Ugovora, na preostalom zemljištu koje je predmet Javnog poziva“, navodi se u saopštenju Ministarstva ekonomije.

Dodaje se da se zemljište koje je predmet Javnog poziva predviđeno za zakup na period od 30 godina, a početna (minimalna) cijena godišnjeg zakupa zemljišta u državnoj svojini je pet eura po metru kvadratnom.

Vlada.me

SNABDIJEVANJE

OJ SNABDIJEVANJE NIKŠIĆ

STALAN RAST REDOVNIH PLATIŠA

Maja Todorović

Naplata u proteklih pet mjeseci u OJ Snabdijevanje Nikšić je oko dva odsto veća u odnosu na isti period prethodne godine.

Šef OJ Snabdijevanje Nikšić, Nataša Terić, navodi da naplata potraživanja u odnosu na plan za posmatrani period 2018. godine iznosi 102,1 odsto, t.j. naplaćeno je 2,1 odsto više od planiranog za prvih pet mjeseci ove godine.

Kampanje i povoljnosti koje EPCG nudi svojim kupcima, posebno akcije "Podijelimo teret" za kupce iz kategorije domaćinstva i "Za čist račun" namijenjen kategoriji komercijalnih kupaca, kao i sve prethodne kampanje, izuzetno su prihvaćene od strane kupaca u Nikšiću i prepoznate kao povoljan način izmi-

renja dugovanja za utrošenu električnu energiju, 4.934 kupca imaju aktivne različite vrste Sporazuma o izmirenju duga u obje kategorije potrošnje.

U Nikšiću trenutno ima 16.248 redovnih platiša u kategoriji domaćinstvo od čega su 13.976 potrošača članovi Zlatnog tima koji ostvaruju popust u iznosu od 13 odsto, a 2.272 potrošača ostvaruje popust od 5 odsto na obračun aktivne energije za maj 2018. godine.

U kategoriji ostale potrošnje 732 kupca imaju pravo na popust od 3 odsto na obračun aktivne energije za maj 2018. Broj redovnih platiša je u stalnom rastu.

- Broj reklamacija u poređenju sa istim periodom prethodne godine je na istom nivou, i one se uglavnom odnose na visi-

Nataša Terić

nu računa i neočitosti stanja utrošene električne energije na brojilu, ali se dobrom saradnjom sa CEDIS-om problemi uspješno rješavaju - ističe Terić.

Što se tiče ostalih obaveza, ovom RC, osim OJ Nikšić, pripadaju i OJ Žabljak i OJ Pljevlja, pa svakodnevna koordinacija sa tim jedinicama spada u redovne aktivnosti, kao i učešće u raznim radnim grupama i slični poslovi.

- Želim posebno da istaknem to da zaposleni svojim profesionalnim i ljubaznim odnosom prema potrošačima značajno doprinose efikasnosti poslovanja, boljoj naplati, kao i smanjenju reklamacija - zaključuje Nataša Terić.

Call centar Elektroprivrede Crne Gore

BESPLATNI POZIVI prema broju 19100

(iz svih mobilnih i fiksnih mreža u Crnoj Gori).

Operateri rade svakog radnog dana od **8 do 20h.**

Govorni automat **svakog dana, 24 sata.**

www.epcg.com

CEDIS

OSNOVAN KLUB DOBROVOLJNIH DAVALACA KRVI

U PRVOJ AKCIJI PRIKUPLJENO 30 JEDINICA

www.cedis.me

Povodom osnivanja Kluba dobrovoljnih davalaca krvi CEDIS-a, organizovana je 25. maja u Podgorici akcija dobrovoljnog darivanja krvi pod nazivom „Pruži ruku za život“. Akciji se odazvalo 40 davalaca, a krv je dalo njih 30 koji su ličnim primjerom pokazali humanost i solidarnost. Neki od njih su dugogodišnji davaoci, a jedan broj zaposlenih je po prvi put darovao dragocjenu tečnost.

U planu je da Klub djeluje i u drugim opštinama u kojima posluju djelovi CEDIS-a i na taj način promoviše kulturu dobrovoljnog darivanja krvi.

-Ovo je prva akcija dobrovoljnog darivanja krvi u CEDIS-u kao samostalnoj kompaniji i sigurna sam da će to postati lijepa praksa za ubuduće jer su društve-

na odgovornost, humanost i solidarnost važni principi poslovanja Crnogorskog elektrodistributivnog sistema. Kao kompanija želimo da pokažemo solidarnost i saosjećanje sa onima kojima je pomoć potrebna, jer smo svjesni koliko života samo jedna ovakva akcija može da spasi. Današnju akciju smo posvetili nedavno stradalom kolegi Radivoju Jovanoviću, ali će ova aktivnost sigurno imati kontinuitet jer je CEDIS kompanija sa osjećajem za osnovne ljudske vrijednosti i pomoć čovjeku u nevolji – istakla je Marija Jovović, šef Službe za korporativne komunikacije CEDIS-a.

Dr Nela Eraković iz Zavoda za transfuziju krvi istakla je da je ova akcija veoma važna za razvoj dobrovoljnog davalac-

tva krvi, samim tim što je ovako velika i značajna kompanija posvetila posebnu pažnju ovoj humanoj aktivnosti.

- Na naše veliko zadovoljstvo, CEDIS osniva Društvo i postaje dio humane porodice dobrovoljnih davalaca, što će mnogo značiti za zalihe krvi Zavoda za transfuziju. Posebno je dobrodošla ova akcija, jer se po pravilu u vrijeme praznika potrebe povećavaju, pa će ovo i te kako doprinijeti održavanju stabilnih zaliha krvi.

Zavod zahvaljuje CEDIS-u i poziva druge društvene subjekte da sličnim aktivnostima pomognu onima kojima je ova najdragocjenija tečnost lijek – kazala je dr Eraković.

REGION 2

TEKUĆE ODRŽAVANJE U SKLADU SA PLANOM

www.cedis.me

U Regionu 2 (Podgorica, Cetinje, Danilovgrad) se od početka godine intenzivno radilo na tekućem održavanju elektroenergetskih objekata i realizaciji

Plana održavanja za 2018. godinu.

Ekipa Službe održavanja ovog regiona su do kraja maja rekonstruisale 10 kilovoltni dalekovod „Barutana“ na kojem je zamijenjeno 12 drvenih stubova, dok je na DV 10KV „Bijele Poljane“ u cetinjskoj opštini zamijenjeno 14 drvenih i ugrađen jedan armirano-betonski stub sa linijskim rastavljačem, a na dalekovodu „Podgorica iz Podanja“ zamijenjeno je pet drvenih stubova.

-Na dalekovodu „Slap“ je, pored zamjene pet drvenih stubova, ugrađen i jedan čelično-rešetkasti, dok je na DV 10 kV „Hoti“ ugrađeno šest armirano-beton-

skih stubova, a na dalekovodu „Vazdušni Tuzi“ četiri AB stuba. Neophodne intervencije vršene su i na DV „Bijele Poljane“, gdje je, pored ugradnje jednog AB stuba i linijskog rastavljača, zamijenjeno još 15-tak drvenih stubova – ističe Nikiola Žiković, šef Službe održavanja Regiona 2 i dodaje da se dosta uradilo i na dalekovodu „Bata“ u cetinjskoj opštini, kako u toku prošle godine, tako i u prethodnim mjesecima, kada je zamijenjeno još 15-tak drvenih stubova u cilju sigurnijeg i pouzdanijeg rada ovog objekta. U gradu pod Orlovim kršem rekonstruisan je i DV 10KV „Velesovo“, gdje je zamijenjeno 10-tak drvenih i ugrađen jedan armirano-betonski stub sa rastavljačem, koliko i na dalekovodu „Meterizi“.

Živković kaže da je i u sklopu rješavanja havarijskih situacija na dalekovodima u prethodnom periodu zamijenjeno 25 drvenih i ugrađena dva čelično rešetkasta stuba.

Dosta posla i na NN mrežama Zaposleni u Službi održavanja Regiona 2 znaju da kvalitetno odrađeni remont i obezbjeđuju veću funkcionalnost i sigurnost rada elektroenergetskih objekata, pa su predano i odgovorno radili i

na niskonaponskim mrežama kako bi ih što bolje pripremili za isporuku električne energije do naših korisnika.

Tako je na teritoriji ove tri opštine rekonstruisano 15 mreža na kojima je ugrađeno 160 armirano-betonskih i oko stotinu drvenih stubova, kao i 30 hiljada metara samonosivog kablovskog snopa različitih presjeka.

Nijesu zapostavljene ni trafostanice 10/0,4kV, pa je tako rekonstruisano 10-tak stubnih TS na kojima su ugrađeni novi niskonaponski ormari, novi usponski vodovi, ROS-ovi, katodni odvodnici prenapona i td.

Naš sagovornik kaže da će u narednim mjesecima nastaviti radove na već započetim i početi rekonstrukciju drugih objekata, u skladu sa Planom održavanja za 2018. godinu.

-U realizaciji zacrtanih planova i aktivnosti najveći problem nam predstavlja nedostatak fizičkih radnika i nedovoljan broj elektromontera, naročito u Odjeljenju za nadzemne vodove. I pored toga, odlučni smo u nastojanju da završimo sve planirane aktivnosti – istakao je, na kraju, Nikola Živković.

IZMEĐU DVA BROJA

DONACIJA EPCG RTV PLJEVLJA 10.000 EURA

Na donatorskoj večeri pod nazivom Solidarno za RTV Pljevlja prikupljeno je više od 130.000 eura za tu medijsku kuću, čije su prostorije i oprema izgorjele u požaru prošlog mjeseca. Naša kompanija izdvojila je 10.000 eura na ime pomoći ovoj medijskoj kući.

Direktor RTV Pljevlja Dejan Miličić, uz zahvalnost donatorima, kazao je da nije bitan iznos, već osjećaj i spremnost za solidarnost i saradnju.

-Kreće se od TV Budva do Radio Damštata, od juga Crne Gore do krajnjeg sjevera Evrope -kazao je Miličić ističući

da su zaposleni spremni da zbijure dove i sa novom opremom i s novim kvalitetom programa krenu što prije.

U donatorskoj večeri učestvovala su brojne kompanije među kojima su EPCG, Rudnik uglja, predstavnici malog i srednjeg biznisa, opštine Zabljak, Danilovgrad, Mojkovac i pojedinci.

Predsjednik opštine Mirko Đačić kazao je da je RTV potrebna Pljevljima.

Donatorsko veče priređeno je u Milet bašti. U programu su učestvovali KUD

„Voloda, Nejra Bašić, gradski tamburaški orkestar, Pljevaljski tamburaši. Organizatori su RTCG, opština Pljevlja i Privredna komora.

ZA ČIST RAČUN: AKCIJA OPRAVDALA OČEKIVANJA

Veliki broj privrednika iskoristio je jedinstvenu ponudu za otplatu 30 odsto duga u narednih 30 mjeseci u okviru akcije "ZA ČIST RAČUN", koju je Elektroprivreda Crne Gore pokrenula početkom marta.

Do kraja maja, kada se akcija završila, 191 pravno lice potpisalo Sporazum o izvršavanju obaveza po povoljnim uslovima. Usaglašeni dug za pravna lica, koja su se priključila akciji, iznosi oko tri miliona eura.

Podsjećamo, u akciju su se mogla uključiti sva pravna lica koja su imala više od tri neplaćene fakture za utrošenu električnu energiju, bez obzira na visinu dugovanja, a uslov je bio da plate posljednju fakturu i potpišu Sporazum o izvršavanju obaveza po povoljnim uslovima. Takođe, pravna lica koja su imala aktivne Sporazume iz prethodnog perioda (klasični protokol ili protokol iz akcije 5 za 5) mogla su iste reprogramirati po novom modelu.

Potpisivanjem Sporazuma pravna lica ostvarila su niz povoljnosti. Prije svega, u prvih 30 mjeseci trajanja protokola u obavezi su da u 30 mjesečnih, fiksnih rata izmire 30 odsto duga. Uz mjesečnu ratu, potrebno je plaćati i tekući račun. Druga značajna povoljnost je što su, dok se poštuje Sporazum, pravna lica izuzeta od isključenja sa distributivne mreže.

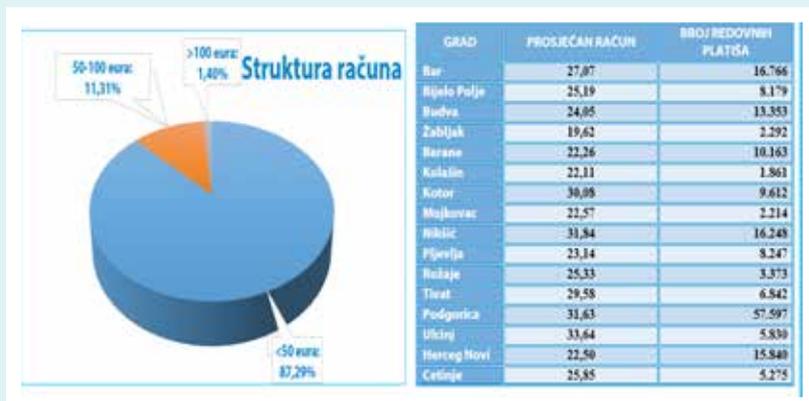
U MAJU POTROŠNJA MANJA 4,7 ODSTO

Domaćinstva su u maju 2018. godine potrošila 84.409.559 kWh (kilovatsati) električne energije, što je 4,7 odsto manje u odnosu na aprilsku potrošnju, odnosno 1,3 odsto manje u odnosu na potrošnju ostvarenu tokom maja 2017. godine.

Prosječan majski račun za električnu energiju za domaćinstva na nivou Crne Gore (ukoliko se izuzmu neočitana mjerna mjesta u objektima koji nijesu stalno nastanjeni) iznosi 27,95 eura. Domaćinstva na Žabljaku bilježe najnižu prosječnu potrošnju od 19,62 eura, dok je najveća potrošnja prethodnog mjeseca očitana u Ulcinju gdje su domaćinstva u prosjeku potrošila električne energije u vrijednosti od 33,64 eura. Račun vrijedan preko

150 eura dobiće svega 0,49 odsto potrošača, dok je potrošnja od 100 do 150 eura očitana kod 0,9 odsto kupaca.

Majske račune umanjene za iznos pupusta za redovne platiše dobiće čak 53,1 odsto domaćinstava u Crnoj Gori, odnosno 183.692 kupaca.

**VRTNI CENTRI
KALIA**

**Prepoznati po
najvećem izboru
proizvoda iz
poljoprivrede i
hortikulture**

**VRTNI CENTAR KALIA
PODGORICA**
Cijevna bb
Tel. 020 606 280

**VRTNI CENTAR KALIA
NIKŠIĆ**
Duklo bb
Tel. 069 360 880

**VRTNI CENTAR KALIA
BIJELO POLJE**
Volođina bb
Tel. 069 197 600

**CVJETNI CENTAR
PODGORICA**
Svetozara Markovića 32
Tel. 020 247 306

**VRTNI CENTAR KALIA
HERCEG NOVI**
Kumbor 107A
Tel. 069 160 666

**VRTNI CENTAR KALIA
DANILOVGRAD**
Blaža Mrakovića bb
Tel. 069 206 500

**VRTNI CENTAR KALIA
BAR**
Put JNA br. 6
Tel. 069 160 260

**VRTNI CENTAR KALIA
PLJEVLJA**
Prijepoljska bb
Tel. 069 207 007

**VRTNI CENTAR KALIA
BERANE**
Dušana Vujoševića 14/16
Tel. 069 206 777

**POLJOPRIVREDNA APOTEKA
PODGORICA**
Zelena pijaca - Gintaš
Tel. 069 157 054

**POLJOPRIVREDNA APOTEKA
ŽUPA - NIKŠIĆ**
Miolje Polje bb
Tel. 069 360 890

www.kalia.co.me

INTERVJU

ANA KEGLOVIĆ HORVAT, KONSULTANTKINJA ZA KOMUNIKACIJE I TRENERICA U OBLASTI ONLINE MARKETINGA I OGLAŠAVANJA

GDPR – OBAVEZA I DOBRA PRILIKA

Evropski parlament i Savjet EU donijeli su, 27. aprila 2016. godine, Opštu uredbu o zaštiti ličnih podataka (GDPR- General Data Protection Regulation), pod br. 2016/679. Primjena Uredbe počela je 25. maja ove godine, a odnosi se na sve subjekte koji prikupljaju ili obrađuju podatke građana Evropske unije.

Ana Keglović Horvat

Mitar Vučković

GDPR je nastao kao realna posljedica današnjeg načina života i današnje tehnologije u vrijeme kada posvuda ostavljamo svoj digitalni otisak. Gdje god da kliknete na internetu, neko ili nešto će se svim silama truditi da uzme što više vaših podataka, jer je podatak, posebno big data, doslovno prava valuta. Nakon toga će te iste lične podatke koristiti da bi vam targetirano ponudio druge proizvode ili usluge na prodaju ili slično, ističe u ekskluzivnom intervjuu za list „Elektroprivreda“ Ana Keglović Horvat, konsultantkinja za komunikacije i trenerica u oblasti online marketinga i oglašavanja, ujedno i izvršna direktorka agencije „Lude ribe & AKH Consulting“ iz Zagreba.

Keglović Horvat podsjeća da je danas „najmanja vrijednost ili ako želite valuta kojom nešto možete platiti na Internetu: 1 e-mail adresa“. A to je ništa drugo do lični podatak.

Koji je cilj GDPR-a ?

Evropska unija nastoji ujednačiti zakonodavstvo koje štiti lične podatke i omogućiti svakom pojedincu da upravlja svojim ličnim podacima. Evropska unija Uredbom o zaštiti ličnih podataka nastoji i velike i male kompanije natje-

rati da poštuju privatnost i želje fizičkih lica, da se njihovi podaci ne koriste u agresivnom marketingu, ali i na razne druge načine koji pojedincu ugrožavaju privatnost.

Cilj ove Uredbe je ojačati i približiti privrede, a ujedno isto uskladiti s dobrobiti pojedinaca. S obzirom na to da su do sada države članice EU imale različite domaće zakone glede zaštite ličnih podataka (čak 28 različitih zakonodavstava), ovom Uredbom se pokušava sistem zaštite ličnih podataka harmonizovati na nivou EU. Tako se izjednačavaju i sankcije za kršenja u svim državama članicama te se i postojeći zakoni moraju mijenjati odnosno uskladiti sa GDPR.

Uredba zapravo pomaže u samom prikupljanju i upotrebi, odnosno obradi ličnih podataka, na jednostavan i transparentan način, a ujedno ispitanicima daje kontrolu nad njihovim podacima i izbor kako će s njima postupati, a posebno kakav će uticaj imati davanje njihovih podataka na njih same.

Za sprovođenje Uredbe zaduženi su tzv. voditelji obrade (pravna ili fizička lica koja vode obradu podataka), a kojima je glavno mjesto obavljanja posla u Uniji gdje se nalazi mjesto njegove

centralne uprave. Uprkos tome, ako se odluke o svrhama i načinima obrade ličnih podataka donose na drugoj adresi voditelja obrade, ta se adresa smatra centralnom te i nadalje tog voditelja obrade čini obveznikom.

U skladu s Uredbom, potrebno je uskladiti i implementirati pravna, bezbjednosna i informatička dokumenta i rješenja unutar kompanija koje se bave prikupljanjem ili obradom ličnih podataka.

Najčešće čujemo odgovor na ovu obavezu da će stranka osnovati firmu u državi koja nije članica EU i na taj način riješiti sve svoje probleme. No, ni u tom slučaju nijeste izuzeti od primjene GDPR-a, s obzirom na to da se ona primjenjuje i na obradu ličnih podataka ispitanika koji se nalaze u EU, a koju kompanija sa sjedištem izvan EU obavlja.

Koji podatak se smatra podatkom o ličnosti i koja prava GDPR daje licima čiji se podaci prikupljaju?

Pod ličnim podacima ispitanika podrazumijeva se sve što, na bilo koji način identifikuje ili može dovesti do identifikacije pojedine osobe, počev od imena, adrese, e-mail adresa, IP i MAC adrese,

INTERVJU

GPS lokacije, RFID tagovi i kolačići na web stranicama, telefonski broj, fotografije, video snimci pojedinaca, lični identifikacioni broj, preko biometrijskih podataka (otisak prsta, snimak šarenice oka), genetski podaci, pa sve do podataka o obrazovanju i stručnoj spremi, o zaradi, o kreditnom zaduženju, računima u banci, zdravlju, seksualnoj orijentaciji, pa čak i glasovnoj identifikaciji.

Prava ispitanika, prema Uredbi, su slijedeća:

- pravo na jednostavnu, lako razumljivu izjavu o pristanku;
- pravo na ispravku ličnih podataka;
- pravo na uskraćivanje obrađivanja ličnih podataka;
- pravo na zaborav;
- pravo na ograničenje obrade ličnih podataka;
- pravo na prenosivost podataka;
- pravo na prigovor;
- pravo na naknadu štete.

Zarad korišćenja svih svojih prava, ispitanik ima pravo u vezi sa svakim pojedinačnim pravom voditelju obrade postavljati zahtjeve. Sa zahtjevima ispitanika potrebno je rukovati oprezno, brižljivo te na svaki odgovoriti u roku od mjesec od dana zaprimanja zahtjeva. Ovaj rok može se eventualno produžiti za dodatna dva mjeseca, ako postoji previše zahtjeva za obrade koji predstavljaju složenu stvar za rješavanje, ali se u tom slučaju svakih mjesec dana o produženju roka mora obavijestiti ispitanik.

Osim toga, ako je ispitaniku nastala šteta, radi nezakonitog postupanja s njegovim ličnim podacima (npr. prenošenje njegovih ličnih podataka drugom voditelju obrade, a bez pravnog temelja), ispitanik ima pravo na naknadu nastale štete u parnici pred nadležnim sudom.

Da li i kompanije izvan EU moraju uvesti GDPR i zašto je to važno?

Naglašavam da se GDPR primjenjuje i na subjekte (voditelje obrade ili izvršitelje obrade) koji imaju sjedište poslovanja izvan EU, a u kojima se prikupljaju i obrađuju podaci ispitanika iz EU, u vezi sa pružanjem dobara i usluga ili

praćenjem njihovog ponašanja. Isto tako, odnosi se i na voditelje obrade koje ne obrađuju podatke u zemljama EU, ali imaju sjedište u nekoj od tih zemalja, odnosno u njima donose glavne odluke. Ako radite za klijente koji posluju s građanima EU ili vaše principalske agencije imaju sjedište u EU i rade s građanima, EU i vi ste obveznici GDPR-a.

Kompanije koje nemaju sjedište u EU, a posluju s građanima EU, kao što su npr. Facebook, Google, Amazon, MailChimp, Dropbox, Salesforce i slični, koje koristite u svakodnevnom radu, već su uskladile poslovanje s GDPR ili su u finanim fazama prilagođavanja.

Koje su sankcije predviđene u slučaju da se kompanija ne pridržava uredbe o uvođenju GDPR-a?

U zavisnosti od vrste povrede, mogu se izreći različite kazne. GDPR određuje samo maksimalno moguću kaznu, a ostale kazne mogu biti samo manje i određuju se za svako pojedino kršenje odredbi Uredbe.

Kada se govori o kršenju GDPR-a i povredi ličnih podataka svakog ispitanika (fizičkog lica) misli se na kršenje bezbjednosti koje dovodi do slučajnog ili nezakonitog uništenja, gubitka, izmjene, neovlašćenog otkrivanja ili pristupa ličnim podacima koji su preneseni, pohranjeni ili na drugi način obrađivani.

U praksi to može biti fizička, imovinska ili neimovinska šteta pojedincima, kao npr. gubitak nadzora nad ličnim podacima ili ograničavanje njihovih prava, diskriminacija, krađa identiteta i prijvara, finansijski gubici, neovlašćeni postupak obrnute pseudonimizacije, šteta za ugled, gubitak povjerljivosti ličnih podataka zaštićenih poslovnom tajnom ili bilo koju drugu ekonomsku ili društvenu štetu za ispitanika.

Do povrede ličnih podataka koje može doći npr. uslijed pada sistema, hakerskog napada, izgubljenim papirnatim zbirkama ličnih podataka, uništenjem koje ste sami prouzrokovali ili ukradenim podacima. U takvim slučajevima

ŠTA JE POTREBNO URADITI DA BI SE USKLADILI SA GDPR-OM?

Prvenstveno, potrebno je edukovati se i upoznati sa odredbama GDPR-a. Važno je da se edukuje, ne samo menadžment, već i svi ljudi koji u kompaniji dolaze u kontakt s ličnim podacima ili rade u odnosima sa javnošću i marketingu.

Slijedeći korak predstavlja postupke mapiranja i popisa i tokova podataka te procjene rizika po potrebi.

Nakon toga napravite pravna, tehnička i bezbjednosna dokumenta i procedure usklađivanja i sprovedite ih sve dok je GDPR na snazi.

Konačno, slijedi vam rad u GDPR režimu nakon što ste postigli potpunu usklađenost od dana usklađivanja pa sve dok je GDPR u primjeni. Ovo nije samo jednokratni projekat, vi ulazite ili već jeste u procesu koji će trajati.

podložni ste izuzetno visokim kaznama koje se iznose i do 20 miliona eura ili 4 odsto ukupnog godišnjeg prometa (zavisno šta je od toga veće), pa čak i zabrani rada do konačnog rješenja o zahtjevu ispitanika, ako se radi o izuzetno ozbiljnoj stvari.

Osim ovih novčanih upravnih kazni, maksimalna kazna u iznosu od 10 miliona eura ili 2 odsto ukupnog godišnjeg prometa može se izreći voditelju ili izvršitelju obrade, kao i sertifikacionom tijelu ili tijelu koje je nadležno za praćenje kodeksa ponašanja.

Kriterijumi izricanja novčanih upravnih kazni uzimaju u obzir o kakvoj se vrsti, obimu, težini i trajanju povrede radi, radi li se o posebno šticećenim kategorijama podataka, koje i kakve mjere zaštite je voditelj ili izvršitelj obrade preduzimao ili preduzima, koliko je odgovorno pristupio prilagođavanju svog poslovanja odredbama GDPR-a, da li je nastupila i ako jeste kakva šteta, šta je voditelj ili izvršitelj obrade preduzeo da se ublaži ili minimalizuje šteta, kakva je istorija njegovog postupanja po pitanju zaštite podataka, je li i prije imao zabilježene povrede GDPR-a i slično.

Ostale kazne, prema kriterijima koje će definisati, izricaće Agencija za zaštitu

INTERVJU

ličnih podataka. Ako se radi o povredi manjeg obima i značaja ili ako se radi o npr. mikro preduzetniku, moguće je izreći upozorenje bez novčane kazne.

Svaka izrečena mjera, odnosno kazna, morala bi biti primjerena, nužna i proporcionalna s ciljem obezbjeđenja usklađenosti s Uredbom, uzimajući u obzir okolnosti svakog pojedinačnog slučaja, poštovanja prava svake osobe da se sasluša prije poduzimanja bilo koje pojedinačne mjere koja bi štetno uticala na nju i izbjegavanje suvišnih troškova i prekomjernih neugodnosti.

Dakle, kazne nijesu univerzalne, ali moraju biti efikasne i odvraćajuće. Kršenje Uredbe obuhvata širok spektar slučajeva, kao npr. nepostojanje edukovane radne snage za zaštitu podataka, nedostatak pravne dokumentacije, implementirana pravna dokumentacija, tehnička sigurnost, nepostupanje po zahtjevima ispitanika, neosnovano otkrivanje podataka, nepostojanje tehničkih i organizacionih mjera i slično.

U kojim situacijama je obavezna saglasnost zaposlenog za obradu podataka o ličnosti?

Izjava o pristanku je izjava ispitanika kojom daje saglasnost za prikupljanje i obradu podataka u tačno određenu svrhu. Forma izjave o pristanku mora biti izrazito jednostavna, pisana jednostavnim jezikom, lako razumljiva svakom prosječnom čovjeku, mora biti dobrovoljna, izdata za tačno određenu svrhu i nedvosmislena. Na zahtjev nadležnog tijela, dužni ste izjavu svake osobe - ispitanika čije podatke sadržite u evidenciji ličnih podataka, imati na raspolaganju kako bi oni mogli u nju izvršiti uvid. Ona može biti izdata papirnatu ili elektronskim putem i na vama leži teret dokazivanja da vam je ispitanik izjavu o pristanku zaista dao.

No, izjava o pristanku je samo jedna od pravnih osnova za prikupljanje i obradu podataka. GDPR kao pravne osnove još navodi zakonsku normu, ključni ili javni interes, ugovornu obavezu ili legitimni interes. Ako je u vašem slučaju pravna

osnova obrade i prikupljanja bilo koja od navedenih, tada nije potrebno uzimati saglasnost ispitanika.

Naprimjer, ako prikupljate podatke zaposlenog radi slanja tih podataka u penzioni fond da bi taj zaposleni danas – sutra imao pravo na penziju, tada to radite na temelju zakonske norme i zakon vam nalaže da te podatke morate čuvati. U ovom slučaju vam ne treba saglasnost zaposlenoga, već je pravna osnova prikupljanja i obrade zakonska obaveza.

Svaki podatak koji prikupljate, a da nemate za to nikakvu zakonsku obavezu, niti ugovornu obavezu (iz Ugovora o radu), ne postoji javni interes (npr. sprječavanje širenja epidemije ili npr. video nadzor radi zaštite imovine i ljudi), onda će vam trebati saglasnost radnika. No, to se tačno procjenjuje na svakom konkretnom slučaju posebno.

Da li je dozvoljen video nadzor, praćenje komunikacije i kretanja zaposlenih i pod kojim uslovima?

Da, dozvoljen je i dalje pod određenim uslovima. Ono što je svima zajedničko jeste da svaki subjekat mora obezbijediti primjereno čuvanje zapisa, logova, snimaka i sličnih materijala koji nastaju kao rezultat tog snimanja u dopuštenom perimetru snimanja i njihovo čuvanje na odgovarajući način. Isto tako, organizacija mora pravno pokriti procedure i mjere zaštite video nadzora, svrhu zašto se radi, kako, koliko i gdje se čuva, ko ima pristup podacima, dijeli li se s trećim licima i slična pitanja. GDPR, između ostalog, zahtijeva posebne oznake kojima se na jasan način ispitanicima daje do znanja da je postavljen npr. video nadzor.

Kakva su Vaša iskustva u dosadašnjoj praksi i kako glasi Vaš savjet, na šta posebno treba obratiti pažnju kada se radi o zaštiti ličnih podataka?

Iskustvo pokazuje da su mnoge organizacije u Hrvatskoj, ali i u cijeloj EU, znatno kasnije krenule u implementaci-

ju GDPR-a u poslovanju i da je vrlo mali broj subjekta u Hrvatskoj koji su obveznici GDPR-a do 25. maja bilo u punoj usklađenosti sa Opštom uredbom. Jako je velik broj onih koji doslovno lutaju, ne znaju što treba da urade, nedovoljno su informisani i imaju puno otvorenih pitanja. Ovakvo usklađivanje predstavlja mnogima i veliko finansijsko i organizaciono opterećenje, jer nijesu taj trošak planirali, nemaju dovoljno edukovanih ljudi i vremena, a neki nijesu ispunjavali ni dosadašnje zakonske obaveze pa imaju baš puno posla da se usklade s GDPR. Imamo i teškoća sa nedostatkom kvalifikovanog kadra koji može raditi na usklađivanju ili biti imenovan za tzv. Data Protection Officer (DPO) koji će nekim organizacijama biti obavezan po GDPR-u. Stoga, izuzetno je važno edukovati kompletno osoblje, sprovesti postupak usklađivanja i pratiti u kontinuitetu razvoj zaštite ličnih podataka.

KAKO GDPR MOŽE POMOĆI VAŠEM POSLOVANJU I PRODAJI?

Iako možda izgleda da je GDPR veliki problem, on bi se mogao pretvoriti u vašu veliku priliku ako ga dobro shvatite i primijenite.

Prvenstveno, građani EU i ostalih zemalja koje imaju jednaki nivo zaštite ličnih podataka će posebno cijeniti businessse koji posebno cijene i njihovu privatnost. Na ovaj način i vi ili vaši klijenti mogu iskazati svoju jasnu namjeru da štite podatke korisnika. Time ćete pojačati povjerenje korisnika ili kupaca u vaš business ili u vaše klijente. Ne samo da ovime povećavate vjeru u vašu kompaniju, nego jačate i reputaciju brenda. Kompanije koje će sprovođiti GDPR imat će povratnu korist i lojalnost korisnika ako pokažu i dokažu svoju brigu i odgovorno ponašanje sa ličnim podacima klijenata. Novim načinom korišćenja ličnih podataka i građenjem direktnog marketinga na zdravim GDPR osnovama, otvara vam se put jačanja veza s kupcima i klijentima, a posebno put ka pronalaznju istinski ciljanih klijenata sa kojima možete dugoročno uspostaviti dobre poslovne odnose.

AUTOR: NIKOLA KOSOVIĆ DIPL. GRAĐ. INŽ.

MALE HIDROELEKTRANE U VODOVODNIM SISTEMIMA

Rezime

Mnogi postojeći vodovodni sistemi posjeduju značajan hidroenergetski potencijal koji se može jednostavno iskoristiti. Mjesta u vodovodnim sistemima na kojima se višak energije "gubio" u nepovrat, mogu biti zamijenjena malim hidroelektranama koje će taj višak pretvarati u električnu energiju na potpuno ekološki prihvatljiv način. Iako je i do sada izgradnja malih hidroelektrana u vodovodnim sistemima bila dozvoljena, ovi objekti nisu izborili svoje adekvatno mjesto u energetici Crne Gore. Vodovodni sistemi, često po svojoj namjeni jednostrani, ugradnjom malih hidroelektrana automatski postaju višestruko korisniji i dobijaju potpuno novu dimenziju i održivost. **Ključne riječi:** mala hidroelektrana, vodovodni sistem, dovodni cjevovod, prekidna komora.

1. UVOD

Male hidroelektrane su postrojenja u kojima se potencijalna i kinetička energija vodenog toka, radom turbina i generatora, pretvara u električnu. Dosadašnja praksa u Crnoj Gori pokazala je da se male hidroelektrane (u daljem dijelu teksta mHE) grade na bujičnim planinskim vodotocima koji zadovoljavaju određene kriterijume za njihovu izgradnju. Razvoj hidromašinske opreme i novi tipovi turbina omogućili su izgradnju malih hidroelektrana na mjestima na kojima, makar u Crnoj Gori, to do sada nije bila praksa. Velika količina energije koju posjeduje vodeni tok u cjevovodima pitke vode, nepovratno se gubi, dok se velika količina električne energije troši za rad pumpnih stanica, uređaja za prečišćavanje, mjernih sistema itd. Energija koja se do sada "gubila" može biti iskorišćena za proizvodnju električne energije izgradnjom malih hidroelektrana. Mjesta na kojima se mogu sagraditi male hidroelektrane u vodovodnim sistemima su ona mjesta na kojima iz razloga hidrauličke pouzdanosti treba smanjiti pritisak na dovodima. Proizvedena električna energija koristiće se za potrebe vodovodnog sistema u on-

olikoj mjeri koliko je to potrebno, dok će se sav višak distribuirati u elektro mrežu.

2. INTEGRACIJA MALIH HIDROELEKTRANA U POSTOJEĆU VODOVODNU INFRASTRUKTURU

Sistem snabdijevanja vodom čini skup objekata kojim se voda zahvata na izvoru, po potrebi podiže na određenu visinu, dovodi do uređaja za prečišćavanje, rezervoara, naselja i gradova i distribuira potrošačima [3]. Jedan od parametara na osnovu kojeg je definisana vodovodna mreža je i pritisak koji se mora uklopiti između gornje i donje granice. Previše mali pritisak izaziva nezadovoljstvo potrošača, dok preveliki pritisak može izazvati deformaciju cjevovoda. Velika visinska razlika između vođoizvorišta i distributivne mreže, stvara visok hidrostatički pritisak. Objekti koji se u vodovodnim sistemima koriste za smanjenje pritiska su prekidne komore i rezervoari. Odavno je poznata ideja da se objekti za redukciju pritiska u kojima se tradicionalno "gubi" višak pritiska, zamijene malim hidroelektranama kako bi se na tim mjestima proizvela električna energija. Izgradnja malih hidroelektrana u sastavu vodovodnih sistema nije nimalo jednostavna i od ideje do realizacije projekta na terenu investitor treba da "savlada" nekoliko koraka od kojih je prvi vezan za izbor lokacije i određivanje osnovnih karakteristika hidroelektrane. Lokaciju male hidroelektrane ovdje treba shvatiti kao odabrani hidropotencijal a ne kao mikro lokaciju objekta za smještaj elektro i mašinske opreme (Stevović, 2012). Prilikom odabira potencijalne lokacije za mHE potrebno je:

- definisati primarne funkcije postojeće vodovodne infrastrukture,
- definisati položaj i ulogu svih infrastrukturnih komponenti,
- izvršiti opsežna hidrološka ispitivanja (izdašnost izvorišta, proticaj u dovodnom cjevovodu, gubici u mreži itd.),
- definisati lokaciju objekta za smještaj elektro i mašinske opreme i utvrditi da

li u blizini postojeće infrastrukture postoji električna mreža na koju bi se priključila mHE.

U mnogim vodovodnim sistemima veliki dio ovih informacija nedostaje ili su nepotpune i jedini dostupni izvor informacija su osobe koje rade na održavanju sistema, što može predstavljati dodatni problem prilikom projektovanja. Prilikom projektovanja ovih višenamjenskih sistema striktno se mora poštovati primarna funkcija vodovodne infrastrukture, a to je distribucija pijaće vode do krajnjih potrošača i nijednog trenutka ona ne smije biti ugrožena. Zbog toga se mora voditi računa o sledećim važnim okolnostima:

- Da mHE ne oduzima vodu predviđenu za snabdijevanje potrošača, izuzev ako je ima više nego što je to potrebno i kada to hidrološki uslovi dozvoljavaju [2].
- Da se primjenjuju turbine koje ne mogu uticati na kvalitet vode i koje se lako i jednostavno mogu demontirati.
- Da se obavezno raspolaže rezervnim zaobilaznim dovodom (bypass) koji će obezbijediti nesmetano snabdijevanje prilikom iznenadnog prekida rada mHE [2].
- Da se obezbijedi zaštita dovodnog cjevovoda od hidrauličkog udara [2].
- Da proticaj i pritisak na izlasku iz turbine budu na zahtjevanom nivou.
- Da odvod vode iz objekta bude isti kao i prije ugradnje turbine.

Prednosti mHE izgrađenih u sastavu vodovodnih sistema u odnosu na mHE koje su sagrađene na rečnim tokovima su brojne a ovdje ćemo navesti samo najbitnije:

- Objekat nema značajne uticaje na životnu sredinu (ne ugrožava biljni i životinjski svijet).
- Kratak period izgradnje i mali troškovi investiranja zbog iskorišćavanja postojeće hidrograđevinske infrastrukture (vodozahvata i dovodnog cjevovoda).

STRUČNI PRILOG

- Ovi objekti ne zahtjevaju rešavanje imovinsko pravnih odnosa.
- Harmonično se uklapaju u okolinu. To su obično objekti malih gabarita smješteni na već postojećim rezervoarima, prekidnim komorama, postrojenjima za prečišćavanje itd.
- Voda koja bude upotrijebljena za proizvodnju el. energije ostaje i dalje upotreblijiva i na raspolaganju za ostale korisnike vodovodnog sistema.
- Proizvedena električna energija se koristi za potrebe sistema, dok se višak prodaje na tržištu.

3. OBJEKTI ZA REDUKCIJU PRITISKA KAO POGODNA MJESTA ZA IZGRADNJU MALIH HIDROELEKTRANA

Glavna prednost malih hidroelektrana izgrađenih na vodovodnim sistemima je to što se postojeća hidrotehnička infrastruktura može iskoristiti za zahvatanje i dovod vode do turbine. Tu se prevashodno misli na kaptirano izvorište i dovodni cjevovod. Ovo iskorišćenje postojeće vodovodne infrastrukture u mnogome će smanjiti troškove i period izgradnje male hidroelektrane, a samim tim skratiti i period povrata uloženog novca.

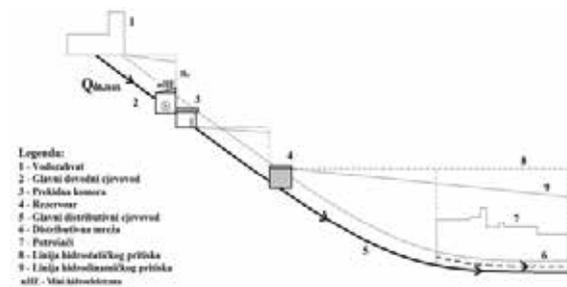
Glavni dovodni cjevovod povezuje izvorište i rezervoar i kroz njega prolazi maksimalna dnevna potrošnja ($Q_{dn,max}$). Pritisak u cjevovodu se mora kontrolisati i dovesti na nivoe koji neće ugrožavati sigurnost cjevovoda. Radi smanjenja pritiska, na cjevovodu se postavljaju objekti za redukciju pritiska (prekidne komore i rezervoari) u kojima dolazi do prekidanja toka pod pritiskom i "ispuštanja" viška pritiska u atmosferu. Pritisak koji se oslobađa u objektima prekidnih komora i rezervoara predstavlja izvor hidroenergetskog potencijala. Instalacija malih hidroelektrana na objektima koji služe za smanjenje pritiska, dovodi do upotrebe viška pritiska za proizvodnju električne energije. Na taj način energija koja se do sada "gubila" pretvaraće se u električnu energiju na ekološki prihvatljiv način. Kako je jedan od glavnih parametara za određivanje hidropotencijala bruto pad, odnosno raspoloživa visinska razlika između vodoizvorišta i potencijalnog mjesta mHE, kod vodovodnih sistema ovaj uslov može da zadovolji gravitacioni dovod vode.

Postojeći objekti vodovodnog sistema un-

aprijed su definisali tehničko rešenje male hidroelektrane (slika br. 1):

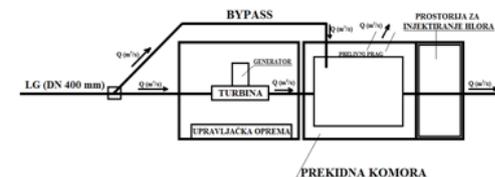
- Položaj mHE – koja mora da se izgradi na postojećem dovodnom cjevovodu.
- Bruto pad (H_{br}) – koji je određen visinskom razlikom između gornje i donje vode.

Instalisan proticaj (Q_{inst}) – koji je definisan količinom vode koja se dovodi do mjesta gdje se prekida tečenje pod pritiskom ($Q_{inst} = Q_{dn,max}$).

Slika 1. Gravitacioni dovod vode sa mHE na prekidnoj komori

Kod prekidnih komora i rezervoara objekat za smještaj mašinske i elektro opreme postavlja se prije ili na samom objektu ukoliko je on ukopan u zemlju i treba da posluže sa smještaj najnužnije opreme. To podrazumijeva projektovanje objekta sa jednom ili dvije prostorije u kojima će biti smješteni agregat (turbina i generator) i ostali prateći uređaji. Za smještaj elektro-mašinske opreme mogu se koristiti i već postojeći adaptirani i dograđeni objekti koji se nalaze u sastavu vodovodnog sistema. Neizostavni dio svakog objekta male hidroelektrane u vodovodnim sistemima je i zaobilazni ili sigurnosni vod (bypass) koji se u slučaju naglog prestanka rada turbine ili prilikom redovnog remonta opreme, aktivira i sprovodi vodu dalje ka potrošačima. Prije samog objekta (mašinske kućice) dovodni cjevovod se račva na cijev koja vodi vodu do turbine i na obilazni vod kojim se voda, u slučaju kada turbina ne radi, transportuje u prekidnu komoru ili rezervoar (slika br. 2).

Slika 2. Principijelna šema jedne mHE planirane ispred prekidne komore

Pored navedenih objekata za "redukciju" pritiska koji predstavljaju pogodna mjesta za izgradnju mHE, turbine je moguće postaviti i unutar vodovodnih cijevi gdje će se osim za proizvodnju električne energije turbine koristiti i za regulaciju pritiska.

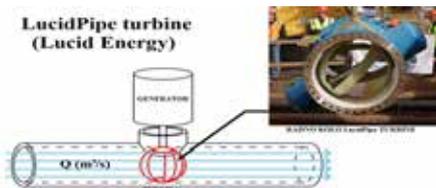
4. HIDROMAŠINSKA OPREMA I NOVI TIPOVI TURBINA

Zbog različitih kombinacija protoka i pada postoji više tipova turbina. Turbine koje se koriste kod malih hidroelektrana u vodovodnim sistemima praktično su iste kao i kod malih hidroelektrana na rečnim tokovima. Tu se prevashodno misli na Peltonove turbine (slika br. 3) koje su primjenu našle kod većih padova i manjih proticaja. Nasuprot njima imamo turbine koje se primjenjuju kod manjih padova i većih proticaja (Francis, Kaplan, Banki itd.).

Slika 3. Radno kolo Pelto nove turbine (mHE „Čajdraš“ koja se nalazi u sastavu vodovoda Zenice)

Na tržištu se pojavilo nekoliko novih tipova turbina koje su pogodna za ugradnju direktno u cjevovodima. Prednost instalacije hidroturbina u cjevovodima je mogućnost bolje kontrole pritiska i smanjenje pritiska tamo gdje je to potrebno. Još jedna prednost je da su ovakvi sistemi zaštićeni od vandalizma, krađe ili vremenskih nepogoda, jer se obično cijevi postavljaju ispod zemlje. Kao zanimljivo rešenje ističe se tip LucidPipe turbine (za padove do 35 m) američke firme Lucid Energy. Moguća primjena je na gravitacionim cjevovodima za vodosnabdijevanje ili za odvođenje otpadnih voda. Turbine se postavljaju redno u cjevovodu, pri čemu je osa turbine vertikalna (slika br. 4) [1]

Slika 4. LucidPipe Power sistem

Kada su u pitanju turbine koje se ugrađuju u vodovodnim sistemima, sistem regulacije turbina i sistem ležajeva mora da garantuje 100 % ispravnost radne vode i njenu trajnu klasifikaciju kao pijaće vode. Svi dijelovi turbina koji su u kontaktu sa vodom moraju biti od nerđajućeg čelika.

5. PRIMJERI MALIH HIDROELEKTRANA U VODOVODNIM SISTEMIMA

Izgradnja mHE u vodovodnim sistemima u rastućem je broju u zemljama EU. Jedna od prvih malih hidroelektrana u Evropi koja je izgrađena na cjevovodu pijaće vode (1901. godine) nalazi se u Lozani (Švajcarska). Hidroelektrana i dalje radi sa snagom $N = 1,60$ MW i godišnjom proizvodnjom od 6,60 GWh. Inače Švajcarska je zemlja koja prednjači po broju malih hidroelektrana u sastavu vodovodnih sistema. Ima ih 90 sa ukupnom instalisanom snagom od 17,80 MW i godišnjom proizvodnjom od 80 GWh/god. U sledećoj tabeli prikazane su osnovne karakteristike malih hidroelektrana sagrađenih u vodovodnim sistemima u zemljama zapadne Evrope.

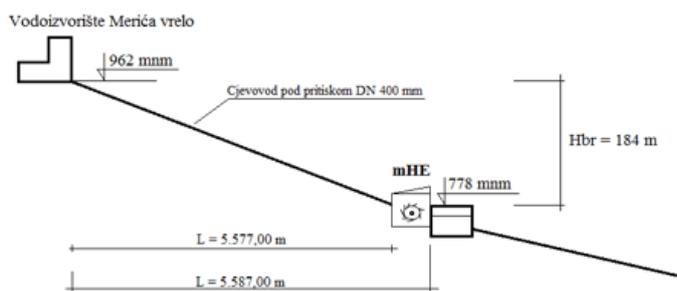
Tabela 1. Osnovne karakteristike mHE sagrađenih u vodovodnim sistemima

Naziv postrojenja	Zemlja	Q_{inst} (m ³ /s)	H_{br} (m)	N (kW)	E_{god} (GWh)
La Zour	Švajcarska	0,30	217	465	1,80
Poggio Cuculo	Italija	0,38	28	44	0,36
Shreyerbach	Austrija	0,02	391	63	0,55
Vienna Mauer	Austrija	2,00	34	500	0,36
Mühlau	Austrija	1,60	445	5.750	3,40

Kao uspješan primjer realizacije projekta u regionu imamo mHE „Čajdraš“ ($Q_{inst} = 0,32$ m³/s; $H_n = 157,81$ m; $N = 485$ kW) koju je JP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Zenica izgradilo na postojećem dovodnom cjevovodu, na mjestu prekidne komore.

Češki i crnogorski eksperti su u ljetnjim mjesecima 2010. godine vršili ispitivanja koja su se odnosila na mogućnost izgradnje mHE na dovodnim cjevovodi-

ma u pet crnogorskih opština (Andrijevica, Mojkovac, Berane, Rožaje i Plav). Ispitivanja su pokazala da nema značajnijih opasnosti od velikog pada proticaja u sušnim periodima godine i da je izgradnja mHE moguća. Tada je utvrđeno da se na nekim lokacijama pružaju lake i veoma efikasne opcije za izgradnju mHE. Najveći hidroenergetski potencijal ima vodovodni sistem opštine Berane. Velika izdašnost izvorišta „Merića vrelo“ ($Q_{max} = 400$ l/s, za potrebe snabdijevanja Berana zahvata se 200 l/s) i raspoloživi pad između kaptiranog izvorišta i prekidne komore ($H_{br} = 184$ m) sami se nameću kao potencijalni izvor energije. Predloženo rešenje mHE radilo bi se na već postojećem vodozahvatu i dovodnom cjevovodu što je i prikazano na sledećoj slici.

Slika 3. Šematski prikaz predloženog rešenja mHE smještene ispred prekidne komore (Berane)

ZAKLJUČAK

U radu je dat kratak prikaz mogućih lokacija za izgradnju malih hidroelektrana u vodovodnim sistemima. Posebno treba naglasiti da se ove male hidroelektrane grade na već postojećoj vodovodnoj infrastrukturi, bez izgradnje klasičnih mašinskih kuća i ostalih pratećih objekata. Prevažodno zahvaljujući razvoju hidromašinske i elektro opreme, ovi hidro-

energetski objekti se pored vodovodnih sistema mogu uklopiti i u razne druge vodoprivredne sisteme kao što su: sistemi za navodnjavanje, sistemi za prečišćavanje otpadnih voda, postrojenja za desalinizaciju morske vode, ispusti na branama itd.

Preporuka ovog rada je da na nivou Crne Gore treba iskoristiti ozbiljan slobodni hidro potencijal koji postoji u svim gravitacionim vodovodima. To se može postići na relativno jednostavan i brz način uz razumne troškove. Ova mjera bi svakako podstakla razvoj nerazvijenih područja u Republici, u značajnoj mjeri dopunila opštinske budžete i donekle riješila napanje lokalnog stanovništva električnom energijom.

LITERATURA

[1] Anđelković Lj., Milićević D., Živković S.: *Iskorišćenje energetskeg potencijala postojećih hidrotehničkih objekata*, Zbornik radova Četrnaeste međunarodne konferencije "Vodovodni i kanalizacioni sistemi", Poslovno udruženje vodovoda republike Srpske, Udruženje za tehnologiju vode i sanitarno inženjerstvo Beograd, Jahorina, Pale 28-30.05.2014., st. 211-218.

[2] Milićević S., Milićević D., Milićević R.: *Male hidroelektrane u sistemima za vodosnabdjevanje, Voda i sanitarna tehnika*, vol. 39, br. 3, 2009, str. 11-18.

[3] Sekulić G. – Čipranić I.: *Komunalna hidrotehnika, teorijske osnove i riješeni primjeri*, Građevinski fakultet Univerziteta Crne Gore, Podgorica, 2015.

[4] Simeunović M.: *Idejni projekat male hidroelektrane*, Fakultet tehničkih nauka u Čačku, Čačak, 2012.

[5] Stevović S.: *Značaj i namjena malih hidroelektrana i malih akumulacija*, Vodoprivreda, Beograd, 2005, str. 299-304.

REGION

SRBIJA: REMONT BLOKA A4 U TENT-U DO KRAJA JULA

Kapitalni remont bloka A4 u Termoelektrani "Nikola Tesla A" u Obrenovcu biće završen do kraja jula. Remont bloka A4 u TENT-u je jedna od najznačajnijih investicija ove godine u sistemu Elektroprivrede Srbije, sa ulaganjem od 53,5 miliona eura. Snaga bloka će se povećati na 332 megavata, produžiti radni vijek i unaprijediti energetska efikasnost i zaštita životne sredine. Za nešto više od 20 megavata biće povećan kapacitet tog bloka i njegova trajnost produžena za narednih nekoliko decenija.

Prethodni kapitalni remont bloka A4 urađen je 2007. godine i obezbijedio je stabilan rad proteklih jedanaest godina. Plan je da se završetkom radova dobije potpuno obnovljen termoblok za stabilno snabdijevanje u narednim decenijama.

U ovom projektu učestvuje više od 40 renomiranih firmi iz oblasti energetike, mašinske i elektrogradnje od kojih su mnoge i ranijih godina s uspjehom obavljale remontne radove na ostalim TENT-ovim strojenjima.

elektroenergetika.info

SRBIJA I REPUBLIKA SRPSKA ZAJEDNIČKI GRADE HE

Na ekonomskom forumu na Jahorini, ministar industrije, rudarstva i energetike RS, Petar Đokić, rekao je da će Srbija i Republika Srpska zajednički graditi jednu hidroelektranu. Đokić je učesnicima Foruma rekao da bi već krajem juna mogla da bude određena lokacija na kojoj će jednu od tri hidroelektrane zajednički graditi Republika Srpska i Srbija.

Đokić je na panelu "Prirodna bogatstva u funkciji ravnomyernog i regionalnog razvoja" rekao da je sasvim blizu i postizanje konačnog dogovora da tokom ljeta počne izgradnja hidroelektrane "Buk Bijela".

"Nadam se da nas neke administrativne

aktivnosti, kroz koje moramo da prođemo u tom procesu, neće zaustaviti, pa da se to ne desi tokom ljetnih mjeseci. Vlada Republike Srpske učinila je sve da počne izgradnja ovog kapitalnog energetskog objekta", naglasio je Đokić.

Prema njegovim riječima, ovaj objekat nije jedini, jer su planirane još tri hidroelektrane koje će zajedno dati 100 megavat-časa električne energije.

Smatraju da sada prioritet treba da bude gornji tok rijeke Drine i da se posmatraju srednji i donji tok, gdje su, takođe, izvodljivi projekti.

novosti.rs

BIH KREĆE U IZGRADNJU CIJELOG VJETROPARKA

Vjetroelektrane snage 48 MW i vrijednosti 81 milion eura izgrađiće se u Mostaru, a s radom bi trebalo da počnu sredinom iduće godine. Planirana godišnja proizvodnja električne energije bi bila između 115 – 119 GWh, a ugovori za izgradnju vjetroelektrana su potpisani već u januaru prošle godine.

Projekat Podveležje će većinom finansirati njemačka razvojna banka (KfW) s kreditom od 65 miliona eura i donacijom od 400.000

eura, dok će Elektroprivreda BiH uložiti 17,8 milion. Elektroprivreda BiH u prvoj fazi gradnje planira nabavku 15 turbina i 3 MW snage, dok bi se u drugoj fazi izgradilo 30 trafostanica od 110 kV i uzemljen vod visokog napona i iste snage.

U trećoj fazi bi se izgradili lokalni putevi i platforma.

energetika-net.com

U HRVATSKOJ NOVI PAKET ENERGETSKIH ZAKONA

Izmjenama Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti i Zakona o tržištu električne energije hrvatsko zakonodavstvo se usklađuje sa smjernicama EU.

Izmjene Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti trebalo bi da uredi nezavisnost Hrvatske energetske regulatorne agencije (Hera) i osiguraju joj objektivno i transparentno izvršavanje ovlaštenja u skladu sa smjernicama Evropske unije.

Agencija mora imati mogućnost donošenja autonomnih odluka povezanih sa svim relevantnim regulatornim pitanjima kako

bi unutrašnje tržište energije funkcionisalo ispravno i potpuno nezavisno od bilo kojih drugih javnih ili privatnih tijela.

Agencija do sada nije imala pravo i obavezu na saradnju sa svima koji su vezani uz energetiku, pa se u prijedlogu izmjena od Agencije traži da informacije o tržištu temelji i na informacijama koje prikuplja od fizičkih i pravnih osoba koje imaju neki kontakt s energijom, odnosno svim korisnicima energije, a ne samo sa energetskim subjektima kako je to do sada bilo propisano.

energypress.net

SVIJET

EVROPA TRENUTNO IMA VIŠE OD 4.000 OFFSHORE VJETROTURBINA

U Evropi su 2017. godine na morima instalirane nove vjetroelektrane kapaciteta 3.1 gigavata, čime je ukupan kapacitet povećan 25 odsto za samo jednu godinu. Sada je kapacitet svih priobalnih vjetroelektrana 15.8 gigavata, navodi se u podacima udruženja vjetroidustrije WindEurope.

Tokom 2017. dovršeno je 13 novih vjetroparkova na moru, uključujući prvu na svijetu plutajuću vjetroenergetsku farmu kod sjeveroistočne obale Škotske. Većina vjetroelektrana izgrađena je u Velikoj Britaniji (1.7 GW) i Njemačkoj (1.3 GW).

Evropa sada ima više od 4.000 priobalnih vjetroturbina u 11 zemalja kapaciteta 15.8 GW. U izgradnji je još 11 offshore vjetroelektrana kapaciteta 2.9 Gw, a do 2020. godine u vjetroparkovima bi trebalo da bude instalirano 25 GW kapaciteta.

Priobalni vjetroparkovi u Evropi i dalje su koncentrisani u malom broju zemalja. Naime, 98% tih elektrana nalazi se u Velikoj Britaniji, Njemačkoj, Danskoj, Holandiji i Belgiji, prenosi udruženje.

croenergo.eu

TESLINE BATERIJE SNABDIJEVAJU CIJELI GRAD U BELGIJI

Veliki sistem baterija, koji služi za sprječavanje poremećaja i nedostataka u snabdjevanju strujom, kao i za stabilizaciju elektroenergetskog sistema, pušten je u rad u belgijskom gradu Terhils. Sistem se sastoji od 140 Powerpack baterija, sa inverterima kompanije Tesla, zajedničke snage od 18,2 megavata.

Njihov osnovni zadatak je da skladište

električnu energiju onda kada je proizvodnja prevelika, kao i da istu puštaju u mrežu kada proizvodnja opadne.

Sistem baterija bi trebalo da reaguje na promjene frekvencije električne energije u veoma kratkom roku, i to do 100 puta brže od klasičnih sistema koji proizvode energiju iz fosilnih goriva.

elektroenergetika.info

FRANCUSKU OČEKUJE ČAK 1 GW IZ PLIME I OSJEKE

Kompanija Atlantis Resources predstavila je francuskoj vladi strateški plan koji uključuje razvoj i gradnju hidroelektrane na morske mijene. Elektrana snage čak 1 GW trebalo bi da se gradi na lokaciji Le Raz Blanchard na području Normandije i trebalo bi da se pusti u pogon do 2025. godine.

U predstavljenoj studiji čak se govori o snazi 2 GW, ali i o stvaranju čak novih 10.000 radnih mjesta i ulaganjima 3 milijarde eura. Istovremeno, kompanija je u Škotskoj završila fazu 1A projekta MeyGen koji će omogućiti iskorišćavanje energije morskih talasa.

energetika-net.com

KALIFORNIJA: OBAVEZNO POSTAVLJANJE SOLARNIH PANELA

Američka savezna država Kalifornija postaje prva država u kojoj će biti obavezno postavljanje solarnih panela na novoizgrađene kuće. Državna komisija za energetiku glasaće o novim energetske standardima prema kojim će od 2020. godine svaka novoizgrađena kuća morati da ima solarne panele.

Trenutno je oko 20 odsto porodičnih kuća izgrađeno uz kapacitet za solarne panele, ali ukoliko novi standardi budu

odobreni, ovaj broj će biti povećan.

“Kalifornija se sprema da napravi kvantni skok u energetske standardima. Nijedna druga država ne obavezuje ugradnju solarnih panela i mi se spremamo za taj korak”, rekao je tehnički direktor iz Asocijacije za gradnju u Kaliforniji Bob Rejmer.

Novo pravilo važiće za sve kuće više od tri sprata.

elektroenergetika.info

RUSIJA PREDSTAVILA PRVU PLUTAJUĆU NUKLEARNU ELEKTRANU

Rusija je predstavila prvu plutajuću nuklearnu elektranu na svijetu, na svečanom sidrenju u Murmansku, projekat koji bi trebalo da omogući snabdjevanje zabačenih područja, ali brine ekološke organizacije.

Izgrađen u Sankt Peterburgu, Akademik Lomonosov usidrio se u luci Murmansk. Tamo bi trebalo da bude napunjen nuklearnim gorivom, prije nego što dođe do konačne destinacije, zabačene regije u istočnom Sibiru.

Izgrađen u državnom ruskom konglomeratu Rosatom, taj plutajući masivni blok od 144 metara dužine i 30 metara širine sadrži dva reaktora kapaciteta 35

MW svaki (nasuprot više od 1000 MW kod reaktora nove generacije), sličnih onima koje koriste ledolomci.

U ljeto 2019. krenuće iz Murmanska u Arktičko more, kako bi snabdijevao strujom i grijanjem ruske baze, a vršiće i desalinaciju morske vode. Elektrana može pokrivati potrebe za energijom gotovo 200.000 ljudi. Odredišna luka mu je Pevek u Sibiru, 350 kilometara sjeverno od arktičkog kruga.

Moći će da snabdijeva lokalno stanovništvo, ali posebno naftne platforme u toj zoni gdje Rusija želi da razvije proizvodnju ugljikovodonika.

energportal.info

ZANIMLJIVOSTI

NOVI PROIZVOD KOMPA NIJE ABB

ENERGETSKI TRANSFORMATOR S INTEGRISANIM DIGITALNIM MOGUĆNOSTIMA

croenergo.eu

Energetski transformator ABB Ability™, predstavljen na sajmu u Hannoveru 2018. godine u Njemačkoj, biće prvo integrisano rješenje u svijetu za transformatore s digitalnim mogućnostima koje će potpuno preobraziti način rada transformatora. Svi transformatori proizvedeni u fabrikama ABB uskoro će sadržavati digitalne opcije koje će omogućiti daljinsko praćenje i analizu podataka o ključnim parametrima u stvarnom vremenu. Time će se poboljšati pouzdanost i omogućiti bolja iskoristivost mrežne infrastrukture i energetskih mreža. Transformator će biti opremljen digitalnim čvorištem koje može iskoristiti portfelj pametnih uređaja na modularnoj platformi s plug-and-play mogućnostima. Zahvaljujući modularnosti i skalabilnosti, sistem će biti kompatibilan s budućim tehnologijama, a korisnicima će pružiti potpunu kontrolu nad digitalnim aktivnostima.

„Energetski transformator ABB Ability™ predstavlja revolucionarno rješenje. Osim što nudi prikupljanje informacija za praktičnu primjenu na lokalnom nivou, omogućit će korisnicima da iskoriste cjelovit ekosistem softverskih rješenja i usluga na nivou stanice i preduzeća, kao što je

naš sistem upravljanja infrastrukturnim radnim karakteristikama ABB Ability™ Ellipse®, vodeći na nivou industrije - izjavio je Klaudio Fahin, predsjednik Odjeljenja energetske mreže u društvu ABB.

„Osim što poboljšavaju efikasnost i produžavaju vijek trajanja proizvoda, nove digitalne mogućnosti povećaće pouzdanost i ublažiti slučajeve prekida napajanja preventivnim djelovanjem“.

Kompanija ABB najavila je i predstavljanje proizvoda ABB Ability™ TXplore, servisnog rješenja koje primjenjuje robot za provjeru podvodnim transformatorom. Bežičnim robotom upravlja se preko energetskog transformatora napunjenog tečnošću te se izvodi brza, sigurna i povoljna interna provjera čiji se rezultati mogu daljinski dijeliti sa svjetskim stručnjacima, gotovo u stvarnom vremenu. Ovaj inovativni pristup, još jedna svjetska inovacija, povećava sigurnost smanjenjem rizika za osoblje, skraćuje vrijeme zastoja, s obzirom na to da se provjera može obaviti za nekoliko sati u poređenju s uobičajenom provjerom koja traje nekoliko dana, te smanjuje troškove provjere za 50 ili više odsto.

ABB takođe nudi nedavno predstavljen distributivni transformator ABB Ability™ TXpert™, prvi digitalni distributivni transformator u svijetu. TXpert osigurava podatke kojima se maksimalno povećava pouzdanost, optimizuju troškovi rada i održavanja te efikasnije upravlja infrastrukturom, pri čemu se oslanja na ABB Ability™ platformu i povezane uređaje kako bi generisao podatke za praktičnu primjenu. Ovo je prvi proizvod u kojem se tehnologija senzora integriše direktno u transformator tokom postupka proizvodnje, što rezultira većom preciznošću.

Transformatori obavljaju važnu funkciju prilagođavanja naponskim nivoima, povećanja efikasnog prenosa visokonaponskog napajanja na daljinu i smanjenja napona za potrebe distribucije i sigurnost potrošača pri upotrebi. Osim toga, pomažu održati kvalitet i kontrolu napajanja.

Kompanija ABB prva je predstavila tehnologiju transformatora devedesetih godina devetnaestog vijeka, a od tada je predvodnik u području revolucionarnih inovacija.

LJUDI

ANA GRBOVIĆ, SPECIJALISTA INŽENJER ZA MONITORING SISTEMA UPRAVLJANJA U HE "PERUĆICA"

"INFICIRANA" GENOM ELEKTRO INŽENJERA

Mitar Vučković

Iako rad u elektrani mnogi još doživljavaju kao dominantno "muški posao", primjer dipl.el.ing. Ane Grbović, još jedan je dokaz da nijesu u pravu i da za uspjeh u toj, ili u bilo kojoj drugoj oblasti, nije važan pol, već naporan rad, zdrava ambicija i talenat. Ana je specijalista inženjer za monitoring sistema upravljana u HE „Perućica“. Završila je Elektrotehnički fakultet u Podgorici, odsjek za Elektroniku-telekomunikacije, 2007.godine. Kao stipendista EU, na Univerzitetu Donja Gorica privodi kraju magistarske studije iz sajber bezbjednosti. Delegat je Skupštine Strukovne komore elektro inženjera i Skupštine Inženjerske komore Crne Gore. Autor je značajnih stručnih radova predstavljenih na stručnim skupovima u zemlji i u inostranstvu, a dobitnik je i Godišnje nagrade Inženjerske komore za 2017.godinu. Od 2009. radi u HE "Perućica".

Ostavlja utisak direktne, samouvjerene i jake ličnosti, a za sebe kaže da je neviđeno jednostavna. Uz to, veoma je interesantna, duhovita i neposredna.

Šta Vas je opredijelilo da izaberete elektrotehniku kao polje profesionalnog dokazivanja?

Pošto je moj otac elektro inženjer u meni je taj gen inficiran i to sam željela da budem više od svega. S obzirom na to da imam umjetničku narav, oni koji

me tek upoznaju uglavnom se iznenade mojim pozivom, jer sam oduvijek bila zainteresovana za nalaženje forme koja nije samo funkcionalna, već ima i dublje značenje. Čini mi se da moj pristup ostavlja jasan utisak da je biti inženjer za mene najprirodnija stvar na svijetu.

Koliko EPCG kao kompanija, po Vašem mišljenju, daje prostora za rad i razvoj mladih stručnjaka?

Ovaj posao nosi svakodnevno bavljenje kreativnim radom i to je jedna od najvećih privilegija. A kada na kraju dobijete rezultat koji je moguće vidjeti, kada je problem na kome ste neko vrijeme radili konačno riješen sa rezultatom koji ste očekivali, u tom trenutku obavezno pomislim koliko volim svoj posao i sa koliko uživanja krećem u rješavanje novih zadataka.

EPCG je uvijek bila pravo osvježeno na privrednoj sceni, pa kada mi se, dvije godine nakon završetka studija, ukazala prilika da počnem raditi kao glavni inženjer za procesni i tehnički informacijski sistem u novoformiranoj Službi za kontrolu sistema upravljanja, odmah sam prionula na posao. Prve godine su bile pune izazova, a ovaj "kritični" period intenzivnog rada na SCADA sistemu HE „Perućica“ pokazao mi je šta znači konstantan rad sa inovacijama, kako se njeguje timski duh i postavljaju profesionalni standardi.

Kako ste zadovoljni trenutnim statusom i koliko Vam rad u HE „Perućica“ omogućava profesionalni razvoj?

Elektrana pruža sasvim zadovoljavajuće mogućnosti za profesionalni razvoj i napredak. Jako sam zahvalna na tome što sam dobila priliku da radim u sektoru koji predstavlja miks Operacionih i Informacionih tehnologija. S obzirom na to da većinu vremena provodim u HE „Perućica“, moj rad joj je u potpunosti posvećen. Rad sa pametnim i kreativnim ljudima je neprocjenjiv. Rasti zajedno sa

Sa uručenja nagrade ICKG za ostvarene rezultate u nauci i struci;

LJUDI

Studenati iz Holandije u posjeti HE „Perućica“;

EPCG je fantastično, ali najbolje dane tek očekujem. Kontakti, pojedina predavanja i obuke bi sigurno pomogli da ostanem posvećena i da ne odustanem od potrage za profesionalnim standardima.

Kao mlada inženjerka sa deset godina iskustva već ste, 2017.godine, zavrjedili nagradu Inženjerske komore Crne Gore, kako se osjećate zbog toga i koliko Vam to zapravo znači?

Godišnju nagradu Inženjerske komore Crne Gore dobila sam kao autor stručnih radova „CFC u STEP 7 okruženju-interkonekcija i parametrizacije umjesto programiranja“, „Analiza idustrijskih podataka u kontekstu velikih podataka (Big data)“ i „ICS in the HPP Perucica is as national critical infrastructure“ urađenih u protekloj godini.

Za većinu kolega, koji drže do toga, ova nagrada predstavlja krunu karijere.

Meni je stigla malo ranije, bolje reći na vrijeme i označava jednu pobjedu nad sopstvenim karakterom i tačku poslije koje mnogo bolje razumijem šta radim i zašto to radim. To godi, taj fdbek, daješ nešto i vraća ti se. Od momenta kada sam podnijela prijavu za godišnju nagradu, kolege su bile pune podrške, na čemu sam im veoma zahvalna. Radujem se nagradi, jer je prva i za sada jedina. Ipak, najvećom nagradom smatram to što radim ono što volim. Tomas Man kaže: „Samo ono što se hoće, postaje uvijek sudbina.“ Kao kandidat za godišnju nagradu imala sam čast da prezentujem autorski rad „IIoT – oslobađanje punog potencijala umreženih uređaja i usluga u području elektrana“ na stručnom skupu Prvi Dani elektro inženjera, što mi je bilo posebno zadovoljstvo.

Očigledno je da puno radite i istražujete, šta je trenutno u fokusu Vaše pažnje?

Kao stipendista EU privodim kraju magistarske studije iz sajber bezbjednosti. Učim nešto novo što me zanima i što volim, a ima veze sa mojom strukom i fakultetom koji sam završila. Već gotovo dvije godine sam delegat Skupštine Strukovne komore elektro inženjera i Skupštine Inženjerske komore Crne Gore, gdje sam upoznala nove ljude i stvorila nove kontakte koji su me doveli i do nekih novih projekata.

Pored profesionalnog i naučnog angažmana, šta još zaokuplja Vašu pažnju?

Sve zavisi od raspoloženja, ali sam sve više okrenuta unutra - introspekcija i razmišljanje. To je neka zrelost koja dolazi kada probate i prođete razne stvari. Volim knjige, dobru muziku i sport i uglavnom tako ispunjavam slobodno vrijeme.

Kako vidite sebe u narednih deset godina?

Meni se zaista dosta stvari desi neplanski, ali koristim mogućnosti koje mi se ukazuju, što je i normalno. Naravno, ukoliko u tim mogućnostima ima i ličnih motiva, želje za saznanjem, istraživanjem i spoznajom, onda motivacije za rad ne fali. Plan je da nakon magistarskih studija nastavim sa postdiplomskim doktorskim studijama i prezentujem autorske radove na međunarodnim konferencijama.

Šta biste na osnovu Vašeg iskustva poručili mladim kolegama?

U svakom poslu upornost je najvažnija. Mišljenja sam da ništa ne dolazi preko noći i potrebno je dosta učenja i rada, jer se iskustvo i znanje stiče isključivo radom. Uradite nešto na ličnom planu, da bi postali bolje osobe i možda ćete time podstaknuti nekog da uradi isto. To je najveći domet koji imamo, kao pojedinci i kao grupa.

DRUŠTVO

DONACIJA JU GIMNAZIJI “SLOBODAN ŠKEROVIĆ”

OPREMLJENA UČIONICA

www.epcg.com

Elektroprivreda Crne Gore, u okviru svojih društveno odgovornih aktivnosti, opredijelila je donaciju Gimnaziji “Slobodan Škerović” iz Podgorice za potpuno opremanje jedne učionice školskim inventarom.

Ova donacija je samo nastavak kontinuirane podrške ovoj obrazovnoj

ustanovi, jer u okviru obilježavanja jubileja 110 godina postojanja JU Gimnazija „Slobodan Škerović“ u Podgorici, svoj značajan doprinos renoviranju školske biblioteke, jedinstvene kako po izgledu tako i po bibliotekom fondu, dala je i Elektroprivreda Crne Gore.

“Zahvaljujući finansijskoj podršci Elektroprivrede, uspjeli smo da jedan kabinet kompletiramo sa školskim namještajem. Zahvalni smo svim subjektima koji razumiju značaj ove vaspitno-obrazovne ustanove i daju doprinos unapređivanju kvaliteta i rada”, naglasili su iz podgoričke Gimnazije.

POTPISAN UGOVOR ZA SEZONU 2017/2018

EPCG I KSCG PRODUŽILI SARADNJU

Eleonora Albijanić

Košarkaški savez Crne Gore i Elektroprivreda potpisali su novi sponzorski ugovor za sezonu 2018/2019 vrijedan 100 hiljada eura.

Elektroprivreda kroz svoje sponzorske strategije podržava nacionalne sportske saveze, a uspješna saradnja EPCG i KSCG traje već punih sedam godina.

Ugovor o sponzorstvu potpisali su rukovodilac Sektora za korporativne komunikacije, Rajko Šebek i generalni sekretar Košarkaškog saveza, Petar Popović.

Šebek je naglasio: "Već sedmu godinu Elektroprivreda Crne Gore je jedan od glavnih sponzora Košarkaškog saveza i na taj način doprinosi razvoju košarke u Crnoj Gori. Rezultati nacionalnih selekcija svakako zavrjeđuju pažnju da nastavimo saradnju, i u kontinuitetu, po sedmi put potpisali smo sponzorski ugovor".

Popović je podsjetio da je Elektroprivreda od prvog dana uz Košarkaški savez.

"Zadovoljstvo nam je da saradujemo sa Elektroprivredom. Od prvog dana je uz nas i doprinijela je u ostvarivanju rezultata" - poentirao je Popović.

Šebek je u ime EPCG košarkašima poželio uspješnu igru u kvalifikacijama za Svjetsko prvenstvo. Crnogorski košarkaši 28. juna igraće protiv Bjelorusije u Nikšiću, dok će 1. jula u Ljubljani gostovati Sloveniji.

DRUŠTVO

NIKŠIČKI MUZIČKI FESTIVAL

LAKE FEST

OD 9. DO 11. AVGUSTA, EPCG GENERALNI SPONZOR

Marko Burić

Osmo izdanje muzičkog festivala Lake fest održaće se od 09. do 11. avgusta na prostoru pored jezera Krupac u Nikšiću, saopšteno je na konferenciji za medije, koja je organizovana u Podgorici 5. juna. Elektroprivreda Crne Gore i ove godine je generalni sponzor festivala. Kao i ranijih godina, naša kompanija besplatno je ustupila prostor oko jezera, a uložili smo i značajna finansijska sredstva za organizaciju osmog Lake fest-a.

- Energija pokreće život i svijet, a nadam se da će ta energija donijeti dobre

vibracije i dobar provod i ove godine na Lake fest-u. Potrudimo se da zajedno sa organizatorima, Opštinom i drugim sponzorima budemo dobar domaćin svima koji se u avgustu zapute ka Nikšiću i jezeru Krupac na Lake fest - rekla je na konferenciji za medije predstavnik EPCG Eleonora Albijanić.

Direktor festivala Peđa Zečević otkrio je samo da će ove godine nastupiti Van Gogh, Orthodox Celts, Ritam nereda i Pankreas, a da će kompletan spisak izvođača biti poznat u narednih 15 dana.

Cijena karte ostaje nepromijenjena i iznosi 10 eura za jedno veče i 25 eura za tri večeri.

Pored Eleonore Albijanić i Peđe Zečevića, medijima su se obratili predstavnici i ostalih generalnih sponzora festivala Ćazim Hodžić, generalni direktor direktorata za razvoj turističke destinacije i turističkog prometa u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Sonja Nikčević, potpredsjednica opštine Nikšić i Natalija Milić iz Pivare "Trebjesa".

Za planove koji
ne treba da čekaju

Brzi keš kredit

Za sve zaposlene u firmi Elektroprivreda Crne Gore, obezbjedili smo brzi keš kredit po posebnim uslovima. Bez obzira da li planiraš putovanje na omiljenu destinaciju, kupovinu automobila, renoviranje stana... brzo i povoljno dođi do potrebnih sredstava!

- Iznos do 25.000€
- Kamatna stopa već od 6,9%
- Rok otplate do 10 godina
- Odobren za 1 dan

Kamatna stopa za iznose veće od 25.000€ iznosi 6,2%, uz obaveznu hipoteku.
Ponuda važi do 30.10.2018.

Reprezentativni primjer brzog keš kredita

Iznos kredita	Rok u mjesecima				
	48	60	84	96	120
25.000 €	598 €	494 €	376 €	340 €	289 €
20.000 €	478 €	395 €	301 €	272 €	231 €
15.000 €	359 €	296 €	226 €	204 €	173 €
10.000 €	239 €	198 €	151 €	136 €	116 €
5.000 €	120 €	99 €	75 €	68 €	58 €

* Ova tabela je informativnog karaktera

** Ukupan iznos koji klijent plaća uključuje iznos kredita, naknadu za obradu kredita (1,50%) i troškove mjenice (2,00€) i pristupa Kreditnom registru RKB (3,00€).

PRVA BANKA CG

OSNOVANA 1901.

ISKUSTVO ZA NOVO VRIJEME

Kontakt centar: 19891

SINDIKALNE AKTUELNOSTI

IV REDOVNA SKUPŠTINA SOZ

POSTIGNUTO JEDINSTVO SINDIKATA

Miodrag Vuković

Izlaganje predsjednika SOZ Rajka Golubovića

Na IV redovnoj Skupštini Sindikalne organizacije zaposlenih (SOZ) Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, koja je održana krajem maja u upravnoj zgradi EPCG, delegati su donijeli niz značajnih odluka.

Izveštaj o radu SOZ u protekloj godini podnio je predsjednik SOZ Rajko Golubović, koji je istakao da je predhodnom periodu postignuto jedinstvo sindikata u pogledu načina i ciljeva djelovanja organizacije. Golubović je istakao i da se nada da će predstojeći dani biti povoljniji za sve zaposlene u našoj kompaniji, samim tim što je kompanija poslovala pozitivno u prvom kvartalu ove godine, kao i da će sindikat postići bolje rezultate u narednom periodu.

Skupština je obavezala Izvršni odbor da sa predstavnicima poslodavca pregovara o vraćanju bruto iznosa

obračunske vrijednosti koeficijenta, na nivo prije potpisivanja Kolektivnog ugovora. Takođe, SOZ će od poslodavca tražiti, kroz pregovore, i povećanje procenta za izdvajanje sredstava za rješavanje stambenih potreba zaposlenih na obračunate bruto zarade.

Skupština je usvojila i Izveštaj o finansijskom poslovanju SOZ i Sindikalnih podružnica za 2017. godinu, kao i odluku, kojom ovlašćuje Izvršni odbor SOZ da donese i usvoji Pravilnik o zaštiti ličnih podataka svojih članova.

Predsjednik SOZ Rajko Golubović je informisao prisutne delegate o prihvatanju, tračnije preuzimanju određenih odredbi iz aktuenog Opšteg Kolektivnog ugovora, koje će pozitivno uticati na status članova SOZ.

Od ukupno 24 delegata, koliko broji Skupština SOZ, na IV redovnom zasijedanju prisutno je bilo 20 delegata.

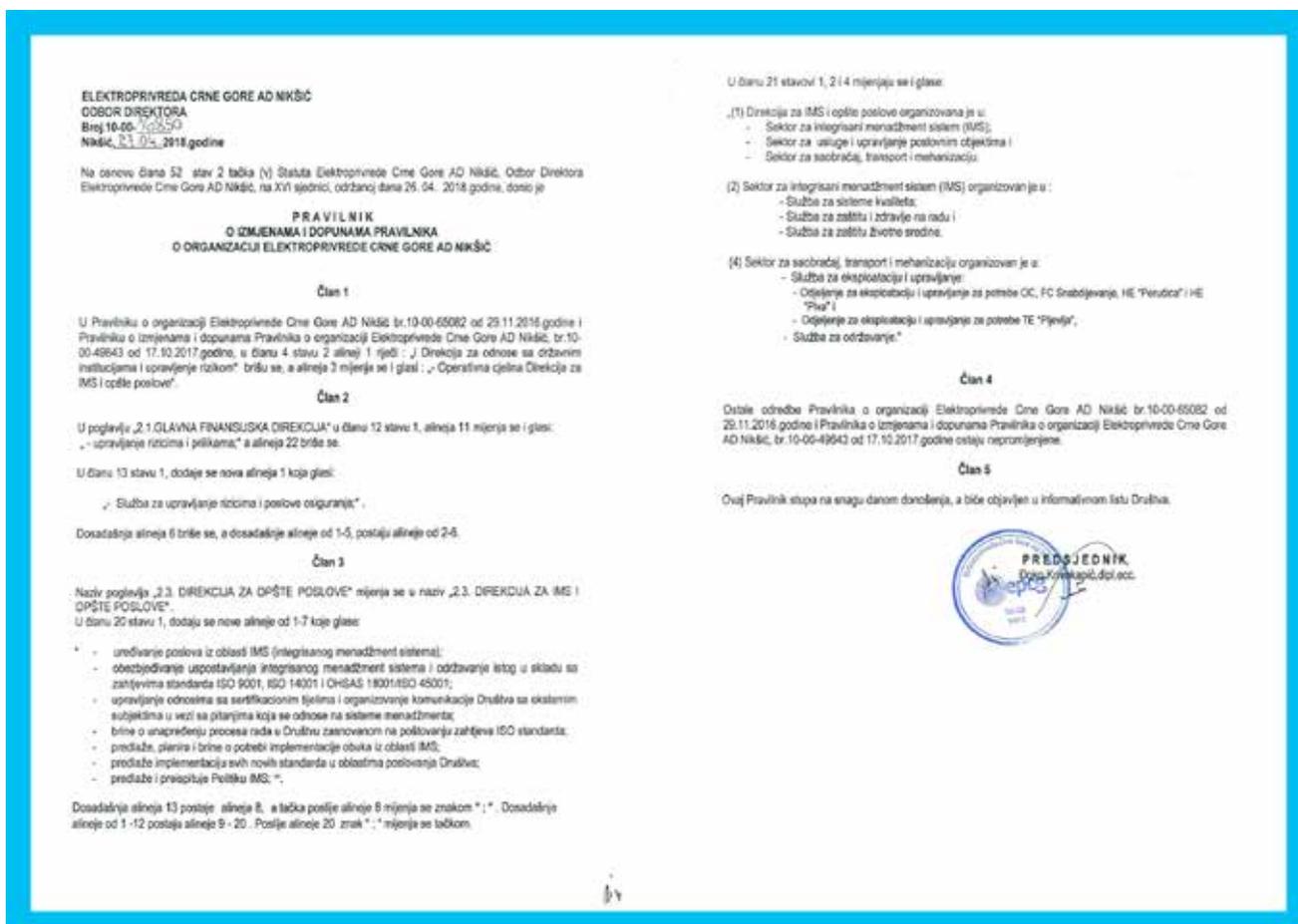
Delegati na IV redovnom zasijedanju

IZMJENE I DOPUNE AKTA O ORGANIZACIJI

Odbor direktora EPCG usvojio je na XVI sjednici, 26. aprila 2018.godine, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji Elektroprivrede Crne Gore A.D. Nikšić. Novim rješenjem Operativna cjelina Direkcija za opšte poslove preimenovana je u Direkciju za IMS i opšte poslove. Ukinuta je i Direkcija za odnose sa državnim institucijama i upravljanje rizikom, a umjesto te Operativne cjeline formirana Služba za upravljanje rizicima i poslove osiguranja u okviru Glavne finansijske direkcije.

Izmjena u organizaciji Direkcije za opšte poslove proizašla je iz potrebe za uvođenjem i unaprijeđenjem standarda sistema kvaliteta EPCG, zbog čega je kroz akt o organizaciji trebalo utvrditi organizacione oblike i strukturu poslova, a zatim kroz akt o sistematizaciji utvrditi radna mjesta i izvršioce poslova. Podsjetimo, Odbor direktora, na sjednici održanoj 09.03.2018.godine, usvojio je Politiku kvaliteta, na osnovu koje je EPCG iskazala opredjeljenje za unaprijeđenje integrisanog sistema menadžmenta (IMS) u skladu sa zahtjevima standarda ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 i OHSAS 18001:2007/ISO 45001. S tim u vezi, Izvršni direktor je donio i Odluku o formiranju Tima za implementaciju projekta „Implementacija IMS u EPCG“.

Organizacione izmjene u okviru Glavne finansijske direkcije bile su uslovljene činjenicom da je znatan dio poslova iz nadležnosti Direkcije za odnose sa državnim institucijama i upravljanje rizikom „prešao“ u nadležnost i opis poslova novoformiranog radnog mjesta- Koordinator izvršnog direktora za odnose sa državnim instucijama i energetskim subjektima.

DRUŠTVO

HE "PERUĆICA"

PREKO 150 OSNOVACA POSJETILO NAŠU HIDROELEKTRANU

Maja Todorović

Najstariju veliku hidroelektranu "Perućica", zajedno sa svojim učiteljicama i nastavnicima, posjetili su učenici četvrtog razreda Osnovne škole "Anto Đedović" iz Bara, kao i učenici osmog razreda OŠ "Pavle Rovinski" iz Podgorice.

O načinu rada i funkcionisanju hidroelektrane, osnovcima iz Bara, 30. maja, na jednostavan, zanimljiv i njima razumljiv način govorio je vođa smjene, Dragan Bačović, dipl.el.ing.

Mališani su pažljivo slušali i radozno postavljali zanimljiva pitanja. Zanimalo ih je šta bi se desilo ako bi stali sa radom, kako od toliko dugmića znaju koje za šta služi, zbog čega nestaje struja...

Učiteljica Vesna Čabarkapa, koja je inicijator posjete, zahvalila se na gostoprimstvu i istakla da je završna aktivnost u njenom projektu o energiji bila upravo posjeta elektrani.

Njena kolegica, Arnela Alković, naglasila je da će posjeta Perućici mnogo koristi-

ti učenicima.

- Veoma je zanimljivo vidjeti kako funkcionise elektrana. Ovo je za učenike od posebnog značaja, jer ove godine uče o obnovljivim izvorima energije, o tome kako se proizvodi struja u Crnoj Gori, pa sam sigurna da im je taj princip rada sada mnogo jasniji i da će upotpuniti njihovo znanje - istakla je Alković.

Dva dana kasnije, 1. juna, pogone elektrane posjetili su Podgoričani, a njih je sa principom rada i značajem ovog objekta upoznao inženjer Rajko Đurović, koji je odgovarao na njihova interesantna pitanja.

Nastavnica Jelena Jovičević, takođe je zadovoljna posjetom, a posebno je pohvalila Informator za djecu EPCG.

- Zadovoljstvo mi je što ste nas ugostili, sa uživanjem sam slušala sve o radu i funkcionisanju hidroelektrane. Posebno sam oduševljena informatorima u kojima učenici mogu pročitati informacije koje su vezane za predmete koje ove godine izučavaju - dodala je Jovičević.

SPORT I REKREACIJA

VELIKI USPJEH

EPCG ODBRANILA TITULU

Marko Burić

Košarkaški klub EPCG odbranio je tron u Biznis ligi Crne Gore.

EPCG je u finalu nadigrala MDS CO i tako potpuno zasluženno došla do druge uzastopne titule u Biznis ligi.

Naš tim je dominirao u finalu, odličnom igrom došao je do sigurne pobjede - 41:29 (10:8, 10:5, 13:9, 8:7).

Najraspoloženi u pobjedničkoj ekipi bio je Vukotić sa 18 poena, dok je 11 poena postigao Bojan Đordan.

Podsjećamo, prije dvije sezone EPCG je osvojila srebrnu medalju, dok je prošle i ove sezone pokazala da ima najbolji tim u Biznis ligi.

U prvom dijelu sezone EPCG nije bila na pravom nivou, ali smo iz kola u kolo igrali sve bolje, da bi u samoj završnici lige naš tim briljirao.

U četvrtfinalu naš tim je razbio ERSTE banku, da bi u polufinalu sa ubjedljivih 51:38 pao Jugopetrol. U borbi za zlato bili smo favoriti, a tu ulogu smo opravdali

na terenu za novi trofej u izuzetno jakom takmičenju.

EPCG – MDS CO 41:29 (10:8, 10:5, 13:9, 8:7)

EPCG: Vukotić 18, Banović, Vojičić, Grbović, Brkuljan, Jovanović 5, B. Đordan 11, Drašković, S. Đordan 5, Prodanović 2, Bojičić, Vukčević.

MDS CO: Stojanović 14, Adžić, Vuletić, Ševaljević, Ivanović, Drašković 4, Kujović, Mihailović, Krivokapić 11.

PUTOPIŠNA REPORTAŽA

APOLLONIA I VLORE

IZNENAĐENJIMA NIKAD KRAJA

Tekst i fotografije: *Andrija Kasom*

Prvim odlaskom u Albaniju iznenadio sam se koliko starina ima za vidjeti. Stari gradovi, Berat – Grad hiljadu prozora, Đirokaster – Kameni grad, potiču iz XIII vijeka, i pod zaštitom su UNESCO-a. O njima ću pisati nekom drugom prilikom, a najfreškije impresije koje nosim iz Apollonia i Vlore, biće tema ovog putopisa. Obilazeći ove dvije destinacije, u meni je buktala lavina zadovoljstva. Ostaci Apollonia ušuškani u tišini, na brežuljku pored grada Fier; Vlore čije obale zapljuskuju talasi Jadranskog i Jonskog mora, priuštili su mi da lutam kroz prošlost, hodam kroz sadašnjost.

PROŠLOST KOJA OPIJA

Od Cetinja do Fier je 276 kilometara. Vožnja auto-putem od Dures, sa dozvoljenom brzinom od 100km/h je ugodna, ovo rastojanje se brzo prođe i pored pauza koje sam priuštio sebi, kafa da se popije. Mjesta za odmor je na svakom kilometru, birao sam ona koja su mi privukla pažnju. Dan okupan Suncem, sa malim oblačićima koji su plovili plavim nebeskim prostranstvima, bio je idealan za putošestvije. Na ulazu u Fier, izvode se radovi na auto putu koji nastavlja ka jugu, male gužve su uobičajene na tom mjestu. Nevjerovatno je koliko Albanija žuri ka razvijenoj, prije svega turističkoj zemlji.

Dolaskom u centar grada sve miriše na svježinu završenih radova rekonstrukcije. Centar je preuređen, daje sliku malog prijatnog gradića koji nijednog turistu ne može ostaviti ravnodušnim. Sve je skockano, naš narod bi kazao „sve po koncu je“. Međutim, centrom sam samo prošao, nestrpljivo sam čekao nastavak puta ka Apollonia, ostacima antičkog grada, četrnaest kilometara su udaljeni. Grad su osnovali 588.godine pne. kolonisti iz Kerkire (Krf) i Korinta, te je bio

jedan od najvažnijih antičkih gradova. U početku je bio poznat sa imenom Gylakeia, međutim, brzo mijenja ime u Apollonia, u čast božanstva Apolona.

I na ovom dijelu puta su radovi cijelom dužinom, vršeno je proširenje i asfaltiranje, a nakon deset kilometara vožnje i skretanja ka Apolonia dočekao me je makadamski put, teško je bilo izbjeći rupe, bile su na svakom koraku. Sreća,

ta dionica je bila kratka, možda oko dva kilometra i ponovo sam se vratio asfaltnom putu, prolazeći kroz selo Poljani. Od sela put vodi malom uzbrdicom i brzo sam se našao na neasfaltiranom prostoru, prepunom autobusa sa stranim tablicama. Plaćajući kartu od dva eura, prolaskom kroz kapiju, krenulo je moje putovanje kompleksom koji me je na stratu oduševio. Lijepo srede staze, sve sija od čistoće, dovele su me do mjesta na kojem se nalazio hram, pozorište... Bio sam u svom svijetu. Vrućina koja je vladala tog majskog dana, nije me omele da poput mačke trčim od mjesta do mjesta, plašeći se da će mi faliti vremena, popodnevi sati su koračali. Na mjestu sa kojeg se pružao lijep pogled na hram, zaustavio sam se pored djevojke koja je ostatke ovog kompleksa prenosila na slikarsko platno. U prijatnom razgovoru proveli smo vrijeme, bilo mi ga je žao prekiniti. Ipak, morao sam krenuti. Iskopine su me čekale, a radoznalost i nestrpljivost je rasla iz trenutka u trenutak. Krenuo sam kamenim stepenicama ka vrhu brežuljka, želio sam bačiti po-

PUTOPIŠNA REPORTAŽA

gled na predjele koji su se mogli vidjeti. Pogled je dozeo na plodne ravnice Musacchia, u daljini se plavilo Jadransko more, ko na dlanu je bilo brdo Mallakastra. Ruševine Apollonije su otkrivene početkom XIX vijeka.

Na ovom mjestu sam priuštio mali odmor, odmor za kafu. Restoran, urađen u etno stilu, sa mnogim kopijama eksponata rasutim po dvorištu, hladovinom stabala i vjetrom koji je lagano duvao, bilo je idealno mjesto za odmor. Mogao sam na ovom mjestu satima odmarati, krenuo sam dalje, čekalo me je još dosta toga za vidjeti. Na sebe sam bio pomalo i ljut, za ovu lokaciju trebao sam izdvojiti cijeli dan. No, biće prilike!

Spuštajući se sa brežuljka sa sjetom u sebi, uputio sam se ka starom samostanu Svete Marije, koji je istovremeno i muzej. Ekspoziti nađeni na ovoj lokaciji, pričaju priču o jednoj epohi, jednom davnom prošlom vremenu. Ja ne bih bio ja, da ih nijesam obišao sve, divio se ljepoti i majstorstvu ljudi koji su ih pravili. To davno vrijeme je bilo vrijeme umjetnosti, majstorstva... Sve se ručno radilo. Komplex samostana priča svoju priču, arhitektura i detalji su urađeni na način da plijene ljepotom jednostavnosti. Volio bih da sam živio u toj epohi.

BISER DVA MORA

Nastavio sam put ka Vlore. Tridesetpet kilometara auto puta, na ovoj dionici dozvoljena brzina je 110km/h, prolazi kroz ravničarske predjele i brzo se prođe. Široki bulevari, velika gradilišta su bila znak da sam stigao. Vlore je grad na jugu Albanije, druga je luka po veličini, grad najbliži italijanskoj obali. Nalazi se na strateški značajnom položaju (na Otrantskim vratima koja kontroliraju ulaz u Jadransko more). U istoriji je bio značajan vojni centar, u njemu je proglašena nezavisnost Albanije.

Vlora – „grad albanske zastave“, „biser dva mora“ (Jadranskog i Jonskog) kako se često naziva, treći je najveći grad u Albaniji (cca 130.000 stanovnika) idealno smješten u zalivu Vlora nasuprot poluostrva Karaburun i ostrva Sazan, 120km južno od Drača i 120km sjeverno od Sarande. Sa 150km morske obale na kojoj se spajaju Jadransko i Jonsko more, azurno plavim morem, pažama sa bijelim pijeskom, zelenim šumama, plantažama maslina i limuna, i bogatim kulturno-istorijskim naslijeđem, Vlora danas sa značajnim investicijama u infrastrukturu užurbano gradi imidž vodećeg turističkog odredišta u Albaniji.

Danas je ovo moderan grad, turistički centar, kojeg upoređuju sa Kanom. U Kanu nikada nijesam bio, tu informaciju sam dobio od profesora sa Univerziteta u Skopju, gosta u hotelu u kojem sam osjeo. Obišao je cijeli svijet, u Vloru je bio prije par godina, sada je jednostavno nije mogao prepoznati.

I pored savremene arhitekture, srednjeg centra koji odiše današnjom ljepotom, stazom dugom pet kilometara pored mora, koja sređeni bulevar prepun palmi dijeli od plaže sa sitnim pijeskom, čiju polovinu zaljuskuju talasi Jadranskog, a drugu polovinu talasi Jonskog mora, ja nijesam osjetio dušu ovog grada. Ne mogu reći da sam bio ravnodušan, ali znam da nijesam bio na ostrvu Zvernec, na kojem je vizantijska crkva iz XIII vijeka, vratio bih se doma ko da sam bio u bilo kom drugom gradu betona i stakla, sa građevinama bez duše, poručane jedna uz drugu, koje svojom spratnošću paraju nebo.

Ostrvo Zvernec se nalazi od Vlore nekih četrnaest kilometara. Put do njega jednim dijelom vodi kroz naselja, drugim, dužim dijelom, prolazi kroz četinarsku šumu, koja predstavlja izletišta građana Vlore, i kao takvo moralo bi biti više sre-

đeno. No, vidjevši kojim brzim koracima Albanija grabi naprijed, i ova lokacija će brzo doći na red za uređenje u pravom smislu riječi.

Ostrvu sam se uputio u ranim jutarnjim satima. Dolaskom do parkinga, jedva sam našao slobodno mjesto. To me je iznenadilo. Ostrvo je skoro u potpunosti prekriveno visokim četinarskim drvećem i zapadno od njega se nalazi još jedno, manje ostrvo. Dugačko je 430 metara, a široko 300 metara. Ono što osvaja na prvom viđenju je drveni most, dužine 270 metara koji ostrvo povezuje sa kopnom. Prvobitno je bilo povezano mostom sa ogradama, danas je zamijenjen sa novim, duplo širim. Na osnovu ostataka starog mosta, po mojem ukusu, bio je mnogo privlačniji. Sa mosta sam stvarao kadrove iz svih mogućih uglova, na svakom koraku sam se zaustavljao, uživao sam u viđenom. Prolazeći most, stupajući na tlo ostrva, mojem oduševljenju nije bilo kraja. Ispred mene se ukazao vizantijski manastir koji potiče iz XIV vijeka. Manastirski kompleks osvaja ljepotom jednostavnosti, uklopljen u ambijent, daje dušu ostrvu, a meni je dao radost što sam i ovo mjesto posjetio.

54.

kolo nagradne igre za zaposlene
”BUDI U TOKU, BUDI U IGRI”

PODJELJENO 15 VRIJEDNIH NAGRADA

U OVOM KOLU NAGRADE SU OBEZBIJEDILI: LOVČEN OSIGURANJE AD - GODIŠNJE OSIGURANJE KUĆE ILI STANA, OPTIKA „OPTOTIM“ - DVA VAUČERA OD PO 50 EURA, KLUB KOREKTIVNE GIMNASTIKE “ISKRA” MASAŽU, VRTNI CENTAR KALIA VAUČER OD 30 EURA, A SEKTOR ZA KORPORATIVNE KOMUNIKACIJE PET ULAZNICA ZA BEDEM FEST, KAO I KNJIGU “STO LIČNOSTI CRNE GORE”.

ULAZNICU ZA DEVETO IZDANJE BEDEM FESTA DOBILI SU:

1. Petar Nikolić (Direkcija)
2. Biljana Karadžić (CFO)
3. Dušica Đođić (HE “Piva”)
4. Sonja Popović (Direkcija)
5. Slavica Mitrić (HE “Perućica”)

NAGRADA LOVČEN OSIGURANJA A.D. PODGORICA:

1. Branko Daković (Direkcija)

VAUČER OD 50 EURA U OPTIKAMA „OPTOTIM“ DOBILI SU:

1. Miroslav Krulanović (OJ Nikšić)
2. Marjan Bečanović (HE “Perućica”)

Komisija za izvlačenje: **Svetlana Gardašević** (SOZ) i
Miodrag Vuković (Sektor za korporativne komunikacije)

MASAŽU U KLUBU KOREKTIVNE GIMNASTIKE „ISKRA” DOBIO/LA JE:

1. Vladimir Kostić (Upravljanje energijom)

VAUČER OD 30 EURA ZA KUPOVINU U VRTNIM CENTRIMA KALIA DOBIO/LA JE:

1. Milorad Tanjević (TE “Pljevlja”)

KNJIGU “100 LIČNOSTI CRNE GORE 1918-2018” DOBILI SU:

1. Momčilo Perović (TE “Pljevlja”)
2. Vladimir Đurović (Direkcija)
3. Goran Kankaraš (OJ Tivat)
4. Radomir Pejović (Direkcija)
5. Krsto Papić (HE “Piva”)

NAPOMENA:

Pravo na učešće u nagradnoj igri imaju samo zaposleni u EPCG. Poštovane kolege obavještavamo vas da ćemo u obzir uzimati samo kupone sa tačnim odgovorom na nagradno pitanje. Istovremeno podsjećamo Vas da se, shodno pravilima, učešće u nagradnoj igri obezbjeđuje popunjavanjem isključivo jednog kupona. Svi oni koji budu slali dva ili više kupona, kao i kuponi sa netačnim ili bez odgovora biće unaprijed diskvalifikovani.

REDAKCIJA

NAGRADNO PITANJE U OVOM KOLU:

U kojoj je kategoriji EPCG dobila nagradu u okviru projekta
 “100 najvećih u Crnoj Gori”?

IN MEMORIAM

Vuko-Jako Milović

(1958.-2018.)

Dana 12.juna.2018. godine ,u 60. godini života, napustio nas je kolega Vuko - Jako Milović.

Vuko - Jako Milović rođen je 12. maja 1958. godine u Nikšiću. Bio je dugogodišnji radnik HE "Perućica" – Služba za građevinske i geološke poslove. Kolege će ga pamtiti kao vrijednog i pouzdanog radnika i dobrog čovjeka.

Vuko-Jako Milović sahranjen je na mjesnom groblju u Grahovu, 14. juna 2018. godine

Iza sebe je ostavio suprugu Ratku, sinove Milovana i Petra, kćerke Ljubicu i Milicu.

MUDRE MISLI

tanja.nikcevic@epcg.com

BITI ČOVJEK

19 zlatnih pravila života:

1. Pravilo reciprociteta: Prije nego što sudiš o greškama drugih, pogledaj sebe. Kod onoga ko baca blato, ne mogu biti čiste ruke.
2. Pravilo bola: Samo ogorčen čovjek vrijeđa druge.
3. Pravilo višeg puta: Mi prelazimo na viši nivo kada počnemo da se obraćamo drugima bolje nego što se oni obraćaju nama.
4. Pravilo bumeranga: Kada pomažemo drugima - pomažemo sami sebi.
5. Pravilo čekića: Nikada ne koristite čekić da ubijete komarca na čelu sagovornika.
6. Pravilo razmjene: Umjesto da stavimo druge na mjesto treba da stavimo sebe na njihovo mjesto.
7. Pravilo učenja: Svaki čovjek koga sretamo potencijalno može da nas nečemu nauči.
8. Pravilo harizme: Ljudi se interesuju za čovjeka koji se interesuje za njih.
9. Pravilo 10 bodova: Vjera u najbolje kvalitete ljudi obično ih primorava da pokažu svoje najbolje kvalitete.
10. Pravilo situacije: Nikad ne dozvolite da situacija znači za vas više nego odnos.

11. Pravilo Boba: Kada Bob ima probleme sa svima, obično je glavni problem sam Bob.
12. Pravilo pristupačnosti: Lakoća u odnosu sa sobom pomaže drugima da se osjećaju lagodno sa nama.
13. Pravilo rova: Kada se pripremaš za borbu, iskopaj takav rov za sebe, kako bi se u njemu smjestio i prijatelj.
14. Pravilo poljoprivrede: Svi odnosi se mogu i treba ih gajiti.
15. Pravilo 101 posto: Pronaći 1 posto sa čim smo saglasni i usmjeriti na to 100 posto naših napora.
16. Pravilo strpljenja: Kad se putuje sa drugima uvijek je sporije nego kad se putuje sam. Ako želiš da ideš daleko - idi sa drugima, ako želiš da ideš brzo - idi sam.
17. Pravilo dvije strane iste medalje: Prava provjera odnosa nije u tome koliko smo vjerni prijateljima kada su oni u nevolji, već koliko se radujemo kada oni postižu uspjehe.
18. Pravilo simpatije: Pri ostalim jednakim uslovima ljudi će težiti da rade sa onima koji im se sviđaju; pri ostalim nejednakim uslovima, oni će i dalje to raditi.
19. Pravilo saradnje: Zajednički rad povećava vjerovatnoću pobjede.

TEL: +382 67 20 99 55 ILLI +382 67 24 17 85
ADRESA: BULEVAR IVANA CRNOJEVIĆA 73, 81000 PODGORICA
E-MAIL: BACO.DROBNJAK@GMAIL.COM

Vaše Zdravlje
treba da bude na
PRVOM MJESTU

Programi – usluge:

- Korektivna gimnastika za djecu i odrasle
- Školica sporta za djecu
- Joga (za zgrave, za osobe sa zdravstvenim problemima, za starije od 65. godina i za trudnice) grupno i individualno
- Energoterapija
- Masaža
- Elektroterapija
- Kineziterapija

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR _____

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR _____

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

55. kolo nagradne igre za zaposlene "BUDI u toku - budi u igri"

BOGAT NAGRADNI FOND

NAGRADNO PITANJE ►

PRAVILA NAGRADNE IGRE:

Priredivač nagradne igre "Budi u toku- budi u igri" je Sektor za korporativne komunikacije EPCG. Svrha priređivanja je nagrađivanje zaposlenih, osim u Sektoru za korporativne komunikacije. Jedno lice ima pravo da popuni jedan kupon, Izvlačenje kupona organizuje Sektor za korporativne komunikacije, a imena dobitnika biće objavljena u narednom broju lista EPCG. Za učešće u igri, potrebno je tačno odgovoriti na nagradno pitanje.

U kojoj je kategoriji EPCG dobila nagradu u okviru projekta "100 najvećih u Crnoj Gori"?

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

